

ကြိတ်များအတွင်း အလုပ်လုပ်ခြင်း၊
မြန်မာပြည်တွင်း ဒေသခံများဦးစီးသော
ငြိမ်းချမ်းရေးအစပျိုးလုပ်ငန်းများ၌
ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

Sarah L. Clarke

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ငွေကြေးဖြင့်ပံ့ပိုးကူညီသော ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက်ဖင်လန်နိုင်ငံ ဆိုင်ရာသံရုံးအား ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ မှ အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၁၃ ခုနှစ်

စာအုပ်ဒီဇိုင်း : Boonruang Song-Ngam

ဓာတ်ပုံ: James O' Kate and Doug Hosteller

ကြိတ်များအတွင်းအလုပ်လုပ်ခြင်း၊ မြန်မာပြည်တွင်း ဒေသခံများဦးဆောင်သော
ငြိမ်းချမ်းရေး အစပျိုးလုပ်ငန်းများ၌ ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

မာတိကာ

စာရေးသူ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း၊ စာရေးသူ အမှာစာ

အကြံပြုချက်များ

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့် အာဏာလွန်ဆွဲမှုများ- ပြည်တွင်း တြိဂံ

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

ပထဝီ နိုင်ငံရေးနှင့် ပြည်ပမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ-နိုင်ငံတကာ တြိဂံ

တရုတ်နိုင်ငံ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ- အလှူရှင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (INGOs)

အောက်ခြေလူထု သို့အကျိုးသက်ရောက်မှု

မူဆလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုများ ပျံ့နှံ့ခြင်း

ရခိုင်ဒေသမှ ပရိပက္ခမီးလျှံများအား မြန်မာတပြည်လုံးသို့ ကူးစက်အောင်လေပင့်ခြင်း

မီးခတ်လောင်စာ

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အပေါ် ခြိမ်းချောက်မှုများ

အစိုးရဖက်မှ ခြိမ်းချောက်မှုများ

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များဖက်မှ ခြိမ်းချောက်မှုများ

တြိဂံများအား လမ်းညွှန်ထိန်းညှိခြင်း- ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန် နည်းဗျူဟာများ

ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ဒေသခံများဦးဆောင်မှု

ရေရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှု

တြိဂံအတွင်း အလုပ်လုပ်ခြင်း

ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ဒေသခံများဦးဆောင်မှု

ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အကြမ်းဖက်မှုအား ရင်ဆိုင်ခြင်း- ဒေသခံများဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေး အစပျိုးလုပ်ငန်းများ

မြန်မာအစိုးရနှင့် ကေအိုင်အေဆွေးနွေးပွဲများ

ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှု

အမျိုးသမီးများနှင့်လူထုပါဝင်စေသော ကရင်စံနမူမာ (မော်ဒယ်လ်)

စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း

(က) အတွင်း၌ စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း- ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီနှင့် လူထုညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းများ

(ခ) စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း- ကရင် - ရှမ်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

တြိဂံအတွင်းအလုပ်လုပ်ခြင်း

မူဆလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုအားရင်ဆိုင်ခြင်း - မူဆလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှု တပိုက် ဒေသခံများဦးစီးသောအစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများ

လူများစုဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးထဲမှ အဓိက ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း

နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ

စာရေးသူ ကိုယ်ရေးအကျဉ်း၊

Sara Clarkeသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ၏ အလုပ်အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူမသည် နယူးယောက်တွင် နေထိုင်လျက် ကုလသမဂ္ဂ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ သူမသည်အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင်းရှိ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ တရုတ်နိုင်ငံရှိ မူဝါဒရေးရာအကြံပေးသူများနှင့် အသိပညာရှင်တို့နှင့် လက်တွဲ၍ အလုပ်လုပ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

စာရေးသူ အမှာစာ

ကျွန်မသည် အလွန်အေးစက်ပြီး ဆီးနှင်းများသိပ်သည်းစွာကျလေ့ရှိသော ဆောင်းတွင်းများရှိရာ အနောက်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ကြီးပြင်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ သို့သော်ကျွန်မ၏မိဘများ ကာလ ကြာရှည်စွာနေထိုင်၊ အလုပ်လုပ်ခဲ့သည့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသသည် ကျွန်မငယ်စဉ်မှစ၍ ကမ္ဘာမြေပုံရှိ အကျွမ်းတဝင်ရှိခဲ့သောဒေသတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းအချက်က ကျွန်မ၏ စိတ်ဝင် စားမှုဝါသနာကိုပုံသွင်းခဲ့ပြီး၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းဆင်းစ လူလတ်ပိုင်းဘဝ၌ ထိုင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ရှိ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများစွာတို့၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ကိုလည်း ရရှိစေခဲ့ပါသည်။

ထိုနှစ်များစွာထဲမှ ကျွန်မ၏ အမှတ်တရအဖြစ်ဆုံး အတွေ့အကြုံမှာ ၁၉၉၀နှောင်းပိုင်း မြန်မာပြည်မှ တိုင်းရင်းသားလူထုခေါင်းဆောင်များအား သင်တန်းပေးရာတွင် ပါဝင်ကူညီခွင့်ရခဲ့သော ၁၂လတာ ကာလပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသင်တန်းသည် မတူညီသော တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများမှ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ၂၅ ဦးခန့်အား ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ရက်သတ္တပါတ် (၃)ပတ်၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် လေ့လာရေးခရီး (၂)ပတ် ပါဝင်သောထူးခြားသည့် သင်တန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုသင်တန်း၏ သင်ရိုးညွှန်တမ်းတွင် လူထုပူးပေါင်းပါဝင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ အကြမ်းမဖက်သော တိုက်ရိုက်ပါဝင် လှုပ်ရှားမှု၊ ဂျန်ဒါဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ HIV/ AIDS နှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်း တို့အတွက် ကုထုံး၊ လူထုစည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းဆိုင်ရာ မတူညီသောနည်းနာများ နှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တို့၏ အလားအလာရှိသောအခန်းကဏ္ဍများ စသည်ဖြင့် ကျယ်ပြန့်လှသော အကြောင်းအရာများ ပါဝင်လေသည်။ ထိုနှစ်များအတွင်း ၎င်းသင်တန်းကို ပြီးမြောက်အောင်မြင်ခဲ့သူသင်တန်းဆင်းများ

ရာချီ ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသို့ နာဂစ် မုန်တိုင်းရောက်ရှိလေသည်။ မုန်တိုင်းကြောင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများနှင့် အသက်ဆုံးရှုံးမှုများသည် စိတ်ကူးဖြင့်ပင်မှန်းဆ၍ မရနိုင်ဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုခိုက်ခံရသော ဒေသများ၌ မရှိမဖြစ်လိုအပ်နေသော အထောက်အပံ့များ ပေးပို့ခွင့်နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအား ပိတ်ပင်တားဆီးခဲ့စဉ်အချိန်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ သင်တန်းဆင်းအချို့ပါဝင်သော ဒေသခံလှုပ်ရှားသူများက စုရုံးပြီးအကူအညီ လိုအပ်သူများ အတွက် အထောက်အပံ့များကို လှုံ့ဆော်စုစည်းကာ မိမိတို့၏ ဒေသန္တရဗဟုသုတများကို အသုံးပြု၍ အရေးပေါ်အထောက်အပံ့များအား ရောဝတီတိုင်းရှိ အကူအညီလိုအပ်နေသူများထံ အရောက်ပေးပို့နိုင်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၀၈ခုနှစ်တွင် ကျွန်မသည် နယူးယောက်မြို့တွင်နေထိုင်၍ ကုလသမဂ္ဂအသိအမှတ်ပြု အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းငယ်တစ်ခု၌ အလုပ်လုပ်နေခဲ့သည်။ ကျွန်မတို့အဖွဲ့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းတို့၌ အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် နိုင်ငံအတွင်း ကုလသမဂ္ဂ၏အခန်းကဏ္ဍသည် ကျွန်မ၏ အဓိက အာရုံစိုက်ရာ နယ်ပယ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုနယ်ပယ်အတွင်းမှ လက်တွဲဖော်များနှင့် အလုပ်လုပ်စဉ် မြန်မာပြည်တွင်းမှ မိမိတို့ဘဝဇာတ်လမ်းများနှင့် သုံးသပ်ချက်များအား နိုင်ငံတကာအဆင့်သို့ ဝေမျှပြောပြနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများတိတ်တဆိတ်ရှာဖွေနေသော ပြည်တွင်းရှိ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေသူများနှင့် အဆက်အသွယ်များရရှိခဲ့သည်။ နယူးယောက်မြို့ရှိ ကျွန်မ၏ လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက် ကုလသမဂ္ဂဝန်ထမ်းများ နှင့် သံတမန်များသည် သူတို့တွေ့ဆုံရန် ခက်ခဲလှသူများနှင့် စကားပြောဆို၍ သင်ယူလေ့လာနိုင်ရန် စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိနေခဲ့ကြသည်။ ထိုကာလများ၌ ကျွန်မတို့၏ မြန်မာမိတ်ဆွေများသည် ထိုသို့သော ဆက်သွယ်မှုများကို အန္တရာယ်များကြားမှ အရဲစွန့်ပြုလုပ်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုသူများသည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ နှင့် ငြိစွန်းလျက်ရှိသော မြန်မာစစ်အစိုးရအပေါ် တင်းတင်း မာမာဆက်ဆံရန် အကြံပြုကြသော အနောက်နိုင်ငံမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများနှင့် ကြားဝင် မစွက်ဖက်ရေးမူဝါဒအား အလေးပေးကြသော နယ်မြေခံအင်အားကြီး ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ တောင်းဆိုဖိအားပေးမှုများကြား ဟန်ချက်ညီအောင် မိတ်မပျက်လျှောက်လှမ်းနေကြသော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများမှ အကူအညီရနိုင်ခွင့်နည်းပါးလှသည်ကိုသိလျက်နှင့်ပင် အန္တရာယ်ကြားမှ အရဲစွန့်ခဲ့ကြသည်။ ထိုဝင်ရောက်မစွက်ဖက်ရေးရှုထောင့်သည် သံသယကြီးမား၍ ပြင်ပမှအားထုတ်လျက်ရှိသော

“အကူအညီ”အား လက်ခံလိုစိတ်ကင်းမဲ့သော မြန်မာအစိုးရ၏ သဘောထားအမြင်နှင့် တိုက်ဆိုင် ပန်သင့်လျက်ရှိလေသည်။

၂၀၀၈ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ခုနှစ်အတွင်း ကျွန်ုပ်တို့၏ မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များသည် အနောက် တိုင်းမီဒီယာများမှ ကန့်သတ်ချက်များ၊ ဘက်လိုက်မှုများစွာရှိသော သတင်းအရင်းအမြစ် တို့ အကူအညီဖြင့်ထုတ်လွှင့်ဖော်ပြလျက်ရှိသော မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေမှန်ကို အရိပ်အမြွက် ပြသနိုင်ရန်တစ်နှစ်လျှင် အနည်းဆုံး ၂ ကြိမ်၊ ၃ကြိမ်ခန့် နယူးယောက်မြို့သို့ လာရောက်၍ မိမိတို့၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းများအား ဝေငှပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာပြည်တွင်းအခြေအနေများ ပြောင်းလဲလာခဲ့လေသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ် ရွေးကောက် ပွဲအပြီးတွင် သမ္မတအသစ်သည် လူအနည်းငယ်မျှသာ မှန်းဆခဲ့သည့် ကိစ္စများဖြစ်သော သမ္မတ နှင့် ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ သင့်မြတ်ပြေငြိမ်းခြင်း၊ အစိုးရ နှင့် တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များ အားထုတ်ကြိုးပမ်းခြင်းစသည် ရည်မှန်းချက်မြင့်မားလှသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို စတင်လုပ်ဆောင် လာခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အရှိန်အဟုန်ဖြင့်ပြောင်းလဲမှု နှင့် အသစ်သောအခွင့်အလမ်းများက လူ တိုင်းအားအံ့အားသင့်စေခဲ့သည်။ ထိုပြောင်းလဲမှုများကြောင့် မြန်မာပြည်မှ လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက် များသည် ပြည်တွင်း၌အခွင့်အလမ်းအသစ်များစွာ၊ တောင်းဆိုမှုများစွာတို့နှင့် ကြုံတွေ့ရကာ နယူးယောက်အခြေစိုက်သူ ကျွန်ုပ်တို့အထံသို့ အလည်အပတ်မရောက်ရှိတော့ချေ။ နယူးယောက် မြို့သို့ ခရီးထွက်ခြင်းသည် သူတို့၏ဦးစားပေးအစီအစဉ်စာရင်းထဲ၌ အောက်ဆုံးအဆင့်မက ဝေးကွာလျက်ရှိမည်ကို နားလည်သဘောပေါက်မိခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာပြည်မှ လက်တွဲဖော်များနှင့် အဆက်အသွယ်မပြတ်ရန် နည်းလမ်းများစွာကို ရှာဖွေအသုံးပြုခဲ့ရလေသည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိ မြန်မာပြည်တွင်း အခြေအနေများကို ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်နိုင်ရန် ထိုနေရာသို့ ကျွန်ုပ်တို့ယံတိုင် အထုတ်အပိုးပြင်ကာ သွားရောက်သင့်ကြောင့်ကိုလည်း တစ်စထက်တစ်စပို၍ ရှင်းလင်းစွာ သဘောပေါက်မိလာခဲ့သည်။ ကံကောင်းထောက်မစွာပင်၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ဆရမ်ရစ်(ဖ်)ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေး လေ့လာမှုစင်တာ (CPCS)တွင် အခြေစိုက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် နေထိုင်စဉ် ကာလအတွင်း၊ ရန်ကုန်သို့ သွားရောက်၍ မိတ်ဆွေများ၊ လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် စကားလက်ဆုံကျတွေ့ကာ သူတို့၏စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ရာ လုပ်ငန်းဆောင် တာများ၊ တိုင်းပြည်အပေါ်ထားရှိသောမျှော်လင့်ချက်များနှင့် ကြောင့်ကြမှုများအား အချိန်ပေး

နားထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်ရှိ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ရှေးမျိုးဆက်ကျောင်းသားများအဖွဲ့မှ လူငယ်အဖွဲ့ဝင်များ၊ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ ဂျာနယ်သတင်းထောက်များ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်အလုပ်လုပ်ခဲ့သော အကြံပေးပညာရှင်များ နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရုံသာမက မြန်မာပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေကြသော CPCS အလုပ်အမှုဆောင်များစွာတို့နှင့် နာရီပေါင်းများစွာ အချိန်ယူတွေ့ဆုံနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ အချိန်ပေးခဲ့ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီအား လှိုက်လှဲစွာ ကျေးဇူးတင်လျက်ရှိပြီး သူတို့၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းများအား ဝေငှခွင့်၊ သုံးသပ်ဆန်းစစ်ခွင့် ရရှိခဲ့သောကြောင့် ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်မိပါသည်။

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအခြေအနေအား စေ့စပ်စွာ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်သော်လည်းကောင်း၊ ယခုလက်ရှိအခြေအနေ မည်သို့မည်ပုံရောက်ရှိ နေသည်ဟူ၍ အသေးစိတ်သမိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း တင်ပြမည်မဟုတ်ပါ။ အခြားပြောင်မြောက်လှသော စာတမ်းများက ထိုလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဤစာတမ်းသည် ဇာတ်လမ်းအလုံးစုံကို မသိရှိနားလည်နိုင်စွမ်းမရှိသော အပြင်လူတစ်ဦး၏ ပုဂ္ဂလိကဌာန်ကျကျ ခံစားချက်ရှုထောင့်မှ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အတူကျွန်မသည် မြန်မာပြည်တွင် နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေသော အခြေအနေများနှင့် အလှမ်းဝေးကွာသောကြောင့် ကိစ္စရပ်များစွာနှင့် နေ့စဉ်လုံးပမ်းနေကြသော ပြည်တွင်းမှလူအများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းမရှိသည့် ဘေးထွက်ရပ်ခြင်းနှင့် အခြေအနေတစ်ရပ်လုံးအား ပန်းချီကားတစ်ချပ်ပမာ ခြုံငုံကြည့်ရှုသုံးသပ်ခြင်း ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤစာတမ်းသည် အချိန်တိုတစ်ခုအတွင်း လျှပ်တစ်ပြက်ဝင်ရောက်မှတ်တမ်းတင်ထားသော မှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်မ၏ မိတ်ဆွေများနှင့် လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များ ဝေမျှပြောကြားသော သူတို့၏ ကြောင့်ကြမှုများနှင့် အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုများသာမက ၎င်းစိန်ခေါ်မှုများအား ဒေသခံပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ကြုံဆ၍ ဖြေရှင်းခဲ့သောနည်းလမ်းများမှ ရရှိခဲ့သော ထိုးထွင်းဉာဏ်အမြင်များ အား စာဖတ်သူများကိုဖော်ပြပြီး ထိုသို့သော ဒေသန္တရအခြေအနေတို့အပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်မှုမှ ရရှိလာသောနည်းလမ်းများသည် ဒေသခံလှုပ်ရှားသူများ ထံမှသာ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများအတွက် သင်ခန်းစာများ

ပေးစွမ်းနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြဝေမျှခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်မ၏ ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်မှာ ဤလှုပ်တစ် ပြက်ရိုက်ချက်အား ဝေမျှခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတစ်ကာမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည် မိမိတို့ပါဝင်ပတ်သက် လျက်ရှိသော ရှုပ်ထွေးလှသည့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများကို စဉ်းစားဆင်ခြင်မိစေ၍ မိမိတို့၏ ဝင်ရောက်ဖြန့်ဖြေမှုများသည် လက်ရှိအခြေအနေထက်ပိုမိုဆိုးရွားစေခြင်း (သို့) ငြိမ်းချမ်း ရေးတည်ဆောက်ခြင်း ရေရှည်စီမံကိန်းအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခြင်းစသည့် အလားအလာ တို့အား အချင်းချင်း ဝေဌအမြင်ဖွင့်နိုင်လာကြစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်များ

နိုင်ငံတကာမှ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်လှုပ်ရှားစဉ်တွင် အောက်ပါနည်းဗျူဟာများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ဒေသခံများ၏ ဦးဆောင်မှု

မိမိတို့၏ ရှုပ်ထွေးမှုမြင်ကွင်းအားထိန်းကျောင်းနိုင်မှုစွမ်းရည်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ခြယ် လှယ် လျက်ရှိသော ရှုပ်ထွေးမှုအဆင့် နှင့် ဒေသခံများဦးဆောင်သော ဖြေရှင်းနည်းများအား ရှာ ဖွေတောင်းခံ၍ ပံ့ပိုးခြင်း၏ အရေးကြီးပုံတို့အား အသိအမှတ်ပြုလက်ခံကြရန်

ရေရှည်ဖြစ်ခြင်း

စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စည်းလုံးခြင်းကို တည်ဆောက်ကြသော အစပျိုးလုပ်ငန်းများအား လက်ခံယုံကြည်၍ ပံ့ပိုးသော ရေရှည်ဖြစ်သောရှုထောင့်အမြင်များအား လက်ခံရန်

ကြိုက်အနားများအတွင်း အလုပ်လုပ်ခြင်း

လက်လှမ်းမီသော လူ့အဖွဲ့အစည်းသစ်များ၊ ဘေးဒုက္ခကြုံတွေ့နေသော အဖွဲ့များ၊ သို့မဟုတ် မြန်မာနိုင်ငံအာဏာ ပိုင်ဆိုင်မှုအင်အားစု၏ အစွန်းနှစ်ဖက်ရှိသူများအတွက် သာမက၊ တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရာတွင် အဓိကပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ ဖြစ်ကြ သည်လူများစုဖြစ်သောဗမာလူမျိုးများ၏လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ဟန်ချက်ညီရန် အတွက် လည်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက် ကြရမည်။

မြန်မာနိုင်ငံရေးနှင့် အာဏာလွန်ဆွဲမှုများ၊ ပြည်တွင်း တြိဂံ

အတွေ့အကြုံများလှသော မြန်မာ့အရေးသုံးသပ်သူများမှအစ စာတွေ့ဝေဖန်ကြသူများကဲ့သို့သော သူများအထိ မြန်မာ့အရေးအစီရင်ခံသူများသည် မြန်မာ့ဗဟိုနိုင်ငံရေး ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအတွင်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော သုံးပွင့်ဆိုင်အာဏာလွန်ဆွဲမှုကို ရုတ်ချည်း ညွှန်ပြနိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ထိုတြိဂံ၏ အနားသုံးဖက်မှာ နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍ (သမ္မတသိန်းစိန်နှင့် သူ၏အနီးကပ်အကြံပေးများ)၊ လွှတ်တော်နှင့် မြန်မာတပ်မတော်တို့ပင်ဖြစ်သည်။

ထိုလွန်ဆွဲမှုအတွင်း သမ္မတသိန်းစိန်သည် သူ၏အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ အားပေးထောက်ခံမှုဖြင့် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားလှသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး အစီအစဉ် တစ်ရပ်အား အားကြီးမာန်တက်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များမှလည်းများ စွာသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် ပြုလုပ်သော ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဦးဆောင် ဦးရွက်ပြုလာကြသည်။ အဓိကအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်နှင့် ပင်ကိုယ် စရိုက်အရည်အသွေးတို့သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အတွက် နက်နဲစွာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ရွှေမန်းဦးဆောင်သော လွှတ်တော်သည်လည်း အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတွင် မိမိ၏အခန်းကဏ္ဍနေရာရစေရန် အားထုတ်ရွက်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဥပဒေရေးဆွဲ အတည်ပြုရာနေရာများ၌ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုလာခဲ့သည်။ အထူးသတိပြုရမည့်အချက်မှာ လွှတ်တော်သည် ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် အောင်ဆန်းစုကြည်၊ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုပါတီများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ တပ်မတော် နှင့် ရင်းနှီးဖော်ရွေသော ဆက်ဆံရေးရှိသည့် ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီဝင်များနှင့် တပ်မတော်ကိုယ်စားပြုသူများ စသည် အဖွဲ့အစည်း ပေါင်းစုံမှပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများမှ ယနေ့အထိတွေ့ရှိခဲ့ရသော သိသာထင်ရှားသည့် ပြောင်းလဲမှု တစ်ရပ်က အရေးပါသော အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုအား ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ယခင်က အပြင်လူများက လျှို့ဝှက်နက်နဲပြီး ကျစ်လစ်ခိုင်မာသော အစိုးရစနစ်ဟု ယူဆထားခဲ့ကြသော စနစ်အတွင်း အလုပ်လုပ်ပုံအား ယခုအခါတွင် အတွင်းလူများ နှင့် အပြင်လူများ တန်းတူပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာခဲ့သည်။ မတူကွဲပြားချက်များအားပို၍ သိမ်မွေ့သော ရှုထောင့်မှ ရှုမြင်လာခဲ့ပြီး မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်းများနှင့် ကွာဟချက်များက အပြင်လူများအား ပိုပြီးဆန်းပြားရှုတ်ထွေးသော ပါဝင်ပတ်သက်မှုများပြုလုပ်ရန် အခွင့်အရေးဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် မြန်မာ

ပြည်တွင်းမှ လူအများအပြား၏ ထင်မြင်ချက်များအရ ဗိုလ်ချုပ်သန်းရွှေသည် အချို့သောကဏ္ဍများ အထူးသဖြင့် တပ်မတော် နှင့် စပ်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များတွင် အရိပ်ထဲမှကြိုးကိုင် စေခိုင်းလျက်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ၍ မြန်မာနိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံသည် အမှောင် လွှမ်းမိုးလျက် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

ပြည်တွင်းတြိဂံ၏ ကျန်အနားတစ်ဖက်မှာ တပ်မတော်ကိုယ်တိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံမှ စောင့်ကြည့်သူများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအဆောက်အအုံထဲတွင် တပ်မတော်သည် စိတ်ရင်းခံ တွန်းအားများ၊ နည်းပျူဟာများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံတို့အရ နားလည်ရန် ခက်ခဲလှသော လူတစ်စုအဖြစ် ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိသည်။ သို့သော် တပ်မတော်နှင့် တိုက်ရိုက် ပုံမှန် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသော ဒေသတွင်းရှိ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများအတွက်မူ ထိုသို့မဟုတ်ချေ။ အဝေးမှမျှော်ကြည့်ပါက တပ်မတော်အား ကျစ်လစ်ခိုင်မာသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ထင်မြင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်လေသည်။ အခြားသော အနားနှစ်ဖက်နှင့်ထပ်တူပင် တပ်မတော်သည် တစု တစည်းတည်းလှုပ်ရှားသူ မဟုတ်ပဲ ကွဲပြားခြားနားသော စိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် ရှုထောင့် အမြင်များရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးပါဝင်လျက်ရှိကြောင်းကို သတိပြုမိကြရန် အရေးကြီး လှပါသည်။

ထိုသုံးပွင့်ဆိုင်အာဏာလွန်ဆွဲမှုက အရေးပါသော စိန်ခေါ်မှုများကို ပေါ်ထွက်လာစေခဲ့သည်။ သမ္မတသည် အချိန်တိုင်းလိုပင် အခြားသောအနားတစ်ဖက်(သို့) နှစ်ဖက်စလုံးအား ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့် အကဲစမ်းလျက်ရှိလေသည်။ ထိုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် အလွန်မြန်ဆန်စွာ ခရီးဆက်လျက်ရှိသောကြောင့် ကျန်ရှိသော အင်အားစု နှစ်ရပ်အတွက် ပြောင်းလဲမှုများကို အလျင်မီအောင်ဆောင်ရွက်ရသည်မှာ ခက်ခဲလှပေသည်။

ထိုသုံးပွင့်ဆိုင်အာဏာလွန်ဆွဲမှုအခြေအနေကား မြန်မာနိုင်ငံအရေးသည် တွန်းထိုး၊ ဆွဲငင်မှု အရွေ့အပြောင်းတို့ အချိန်အခါမရွေး ရှိနေကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထိုတြိဂံ အနားများအတွင်း၌ မဟာမိတ်ပြုခြင်းအပြောင်းအလဲမှာ အလွန်မြန်ဆန်လျက်ရှိပြီး ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးအခြေအနေမှာလည်း ရေစီးကဲ့သို့ ပြောင်းလဲလွယ်ပြီး ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိလေသည်။ သာဓကတစ်ခုမှာ ယခင်လများတွင် အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီခေါင်းဆောင်ရွှေမန်းတို့သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကို သမ္မတ သိန်းစိန်၏ လုပ်ငန်းစဉ်အား=ယှဉ်ပြိုင်ရန် မဟာမိတ်သဖွယ် ဆောင်ရွက်လာကြသည်ကို တွေ့ရှိရခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးပြီး အပြောင်းအလဲမြန်ဆန်လှသော အခြေအနေတွင် အဝေးမှနေ၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအဖို့ တြိဂံအနားတစ်ခုစီအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထိုအနားများအကြား ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေးကိုသော်လည်းကောင်း တိကျသေချာစွာ သဘောပေါက်နားလည်ရန် ခက်ခဲလှပေသည်။ ထို့အပြင် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများသည် သုံးပွင့်ဆိုင်တြိဂံ၏ အနားများ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်နှင့် တပ်မတော်တို့သည် လူတစ်စုကသာ ကြိုးကိုင်လျက်ရှိသည်ဟု သုံးသပ်မိပါက အတွေ့အကြုံကင်းမဲ့နဲ့အသူများသာ ဖြစ်ပေမည်။ ထိုတြိဂံအနားတစ်ခုစီအတွင်း၌ များမြောက်သောကွဲပြားမှုများ နှင့် အတွင်းရေး အခွင့်အာဏာဖွဲ့စည်းပုံတို့သည် ပြောင်းလဲလွယ်စွာ တည်ရှိလျက်ရှိနေလေသည်။

ဤကဲ့သို့သောအခြေအနေတွင် ကြုံတွေ့ရသော စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကို ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အားဖြင့် အကျဉ်းချုပ်ကြည့်ရှု၍ သိရှိနိုင်ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအကြား ဆွေးနွေးပွဲများကို အသက်ရှုမှားလောက်စရာ ခြေလှမ်းအမြန်နှုန်းများဖြင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍမှ ပုဂ္ဂိုလ်များက ဦးဆောင်ကာ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှ ပေါ်ထွက်မည့် မည်သည့်သဘောတူညီမှုမျိုးကိုမဆို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်အတည်ပြုခြင်း နှင့် ဥပဒေပြဌာန်းခြင်းတို့ကို လွှတ်တော်မှ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကဏ္ဍမှာ ကန့်သတ်ဘောင်အတွင်းသာ ရှိလေသည်။¹ အလားတူပင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲတိုင်းလိုလိုသည် တပ်မတော်တက်ရောက်မှုမရှိပဲ ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်သော ကျန်တစ်ဖွဲ့ဖြင့်သာ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ တပ်မတော်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးအားထုတ်မှုများနှင့် ပတ်သက်လျှင် ကိုယ်ပိုင်စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် သဘောထားအမြင်ရှိကြောင်းကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့ရသည်။ ထိုသဘောထားအား သမ္မတမှအပစ်အခတ်ရပ်စဲရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်မှုကို ဒေသခံ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ လိုက်နာခြင်းမရှိဘဲ ဆက်လက်ပစ်ခတ်ခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်များတွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ဤစပ်ကူးမတ်ကူးကာလတွင် အခြားသောပဋိပက္ခ ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသော

¹ ဇူလိုင်လ ၃ရက် ၂၀၁၃ခုနှစ်ထုတ် ဧရာဝတီသတင်းစာရှိ "မြန်မာပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၌ လွှတ်တော်၏ ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်ကို ရွှေ့မန်းကတောင်းဆို" ဟူသောဆောင်းပါးက သမ္မတသိန်းစိန်နှင့် အောက်လွှတ်တော်ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ရွှေ့မန်းတို့အကြား ဆက်ဆံရေးတင်းမာမှုကို မီးမောင်း ထိုးပြခဲ့သည်။

နိုင်ငံများ ဖြစ်ခဲ့ရသကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့သည် တပ်မတော် အပေါ်တွင် ပြတ်သားရှင်းလင်းသော အမိန့်အာဏာနှင့် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိကြောင်းကို မြန်မာ့အရေးစောင့်ကြည့်သူအများစုက အသိအမှတ်ပြုနိုင် ကြပေမည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတိတ်ဇာတ်ကြောင်းကို ကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် တပ်မတော်သည် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်မှုနှင့် ထိန်းချုပ်မှုတို့ အထိုက်အလျောက်ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ဆန်းစစ်လေ့လာသူများအနေဖြင့် သတိပြုကြမည်မှာ ဧကန်မလွဲဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၌ သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်မှုများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ဆွေးနွေးပွဲများသည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် ဗဟိုနိုင်ငံရေးအဆောက်အဦးတို့အကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများနှင့် ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ယန္တရားများကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုတိုးတက်မှုများက အချို့သောနယ်မြေဒေသရှိ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲ များအားလျော့နည်းစေနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် စကားအပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်း၊ နီးကြား လှုပ်ရှားမှုများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကွင်းဆင်းအလုပ်များစသည်တို့အတွက် လုပ်ပိုင် ခွင့်နေရာလပ်များ ပွင့်လန်းလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများစွာ ကျန်ရှိနေလေသည်။

လက်ရှိကာလ၏ စိန်ခေါ်မှုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား မခိုင်မာသော အပစ်အခတ် ရပ်ဆိုင်းရေးများနှင့် “ဆွေးနွေးပွဲများအတွက်ဆွေးနွေးခြင်းများ” ထက်ကျော်လွန်၍ ပြုလုပ် နိုင် ရန်ဖြစ်သည်။ ရှေ့ဆက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ထိခိုက် ကွဲလွယ်သော ခရုစုံတစ်ခုအသွင်မှာ ဩဇာကြီးမားသောပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုနှင့် စုစည်းမှုဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော တောင့်တင်းခိုင်မာသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအဖြစ်သို့ အသွင်ပြောင်းနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုခိုင်မာသော အခြေခံအုတ်မြစ်သည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ အသွင်ကူးပြောင်းရေး၊ (လုံခြုံရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၊ မြေရှင်စံနှစ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် အရင်းအမြစ်တို့အား အုပ်ချုပ်ပုံစံသည့် အခြေခံနိုင်ငံရေးပြဿနာရပ်များကို သဘောတူ ညီမှု ရယူနိုင်ခြင်းသာမက ကြမ်းတမ်းခက်ခဲခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ပဋိပက္ခ၌ ပါဝင် ပတ်သက်သူအဖွဲ့တိုင်းမှ ကျူးလွန်ခဲ့သော နာကြည်းစရာကိစ္စများနှင့် ချိုးဖောက် နှောင့်ယှက် မှုများအား အသိအမှတ်ပြု လေ့လာသုံးသပ်နိုင်သော အခြေအနေအထိ တိုးတက် လာစေရန် အတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် တြိဂံအနားသုံးနားလုံးကို ရိုးဖြောင့်စွာထိတွေ့ဆက်ဆံနိုင်ရန် ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိသည့်အပြင်အခြားသောအရေးကြီးကဏ္ဍများ၌လည်းပျက်ကွက်မှုများရှိခဲ့လေသည်။ ၎င်းသည် တြိဂံ၏ စစ်မှန်ပြီးရေရှည်တည်တံ့မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်နိုင်ရန် အရေးပါအရာရောက်သည့် လိုက်လျောမှုကို ပြုလုပ်ရမည့် လူအများစုဖြစ်သော မဲဆန္ဒရှင် လူအများစုဖြစ်သော ဗမာတို့နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

နာကြည်းမှုများဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော အကြောင်းအရင်းများကို ဖြေရှင်းရန် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လူအများစုဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးတို့သည် ရရှိလျက်ရှိသော ခံစားခွင့်များကို လက်လွတ်ဆုံးရှုံးခံပြီး ပဋိပက္ခ၏တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်တို့မှ အလှမ်းဝေးစွာ နေထိုင်ခဲ့သော အခြေအနေမှ ပါဝင်ပတ်သက်တောင်းဆိုမှုများကို ပြုလုပ်သောအခြေအနေသို့ ကူးပြောင်းရန် အသင့်ပြင်ရပေမည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဓိကပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့အကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသော အရေးကိစ္စများကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းရုံသာမက တြိဂံဗဟိုရှိလူထုတို့အား သူတို့နှင့် ပတ်သက်စပ်ဆိုင်သည်ဟု ခံယူလာကြပြီး လိုက်လျောအလျော့ပေးနိုင်ကြရန် ပြင်ဆင်ကြကာ၊ အပြုသဘောဆောင်သော ရလဒ်များတွင် မိမိတို့၏ အားထုတ်ရင်းနှီးမှုများပါဝင်သည်ဟု ခံစားမိလာကြစေရန်အတွက် လက်တွဲ ခေါ်ဆောင်ကြရပေမည်။

ပထဝီနိုင်ငံရေးနှင့် ပြင်ပမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၊ နိုင်ငံတကာတြိဂံ

အပြောင်းအလဲများသော ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးတြိဂံနှင့် အာဏာလွန်ဆွဲမှုများအပြင် နိုင်ငံတကာအဆင့်မှ အားပြိုင်မှု တြိဂံတစ်ခုက ဤတိုင်းပြည်အပေါ်တွင် ထပ်ဆင့်လွှမ်းခြုံထားလျက်ရှိသည်။ ဤစာတမ်း၏ ရည်မှန်းချက်များအရ တရုတ်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် နိုင်ငံတကာကူညီထောက်ပံ့သူအသိုင်းအဝိုင်းတို့ပါဝင်သည့် နိုင်ငံတကာတြိဂံအင်အားစုတစ်ခု ကိုသာအကြမ်းအားဖြင့် အာရုံစိုက်လေ့လာမည်ဖြစ်သည်။

တရုတ်နိုင်ငံ

တရုတ်နှင့် မြန်မာတို့သည် နယ်နိမိတ်မျဉ်းတစ်ခုကို မျှဝေအသုံးပြုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းနယ်နိမိတ်စည်းတစ်ဖက်စီတွင်နေထိုင်ကြသောတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးသောဆက်ဆံရေးအစဉ်အမြဲ ရှိနေခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် လတ်တလောနှစ်များတွင် တရုတ်တို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်ဆည်များနှင့်

ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း၊ တွင်းထွက်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း စသည်တို့ပါဝင်သော အခြေခံ အဆောက်အအုံစီမံကိန်း နယ်ပယ်တိုက်ဆက်ဆံရေးသာမက၊ သိသာထင်ရှားသော စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးတို့ကြောင့် နှစ်နိုင်ငံရင်းနှီးမှု အတိုင်းအတာမှာ ပိုမိုနက်နဲသော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကျိုးစီးပွားများသည် တစ်ဦးတည်း ထိန်းချုပ်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ တရုတ်နိုင်ငံကဲ့သို့ပင် နက်ရှိုင်း၍ ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိသည်။ အကယ်စင်စစ် တရုတ်လူမျိုးပါဝင်လှုပ်ရှားသူတို့၏ တုန့်ပြန်မှုများကိုတွန်းအားပေးသည့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဖြစ်အပျက်များအား သံတမန်နည်းအရ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေရသော **ပီကင်း**(အုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍ) အတွက် တရုတ်တို့၏ ထွေပြားသော ဝါသနာစိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် အစီအစဉ်များသည် ခေါင်းကိုက်စရာများအား ဖန်တီးနေလေသည်။

ထိုရင်းနှီးလှသော ဆက်ဆံရေး၌လည်း ပူပင်စရာများနှင့် တင်းမာမှုအခြေအနေများစွာ ရှိနေလေသည်။ ထိုအနေအထားများသည် မြန်မာအစိုးရမှ မြစ်ဆုံဆည်စီမံကိန်းကို ရပ်ဆိုင်းမည်ဟု ကြေငြာခဲ့သော ၂၀၁၁ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှစတင်၍ တင်းမာလာခဲ့သည်။ ထိုတင်းမာမှုများသည် တပ်မတော်နှင့် ကချင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်(KIA)တို့ ကချင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသောအခါ ပိုသိသာထင်ရှားလာခဲ့ရာ တရုတ်ပြည်နယ်စပ်သို့ တိုက်ပွဲမှ ငုံးဆန်များ ကျရောက်ချိန်မှစ၍ တရုတ်နိုင်ငံသည် ပဋိပက္ခဖြစ်သော နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံးအား ဖိအားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်လာခဲ့ပြီး နှစ်ဖက်စလုံးမှ ကြည်ဖြူလက်ခံခြင်းမရှိသော်လည်း ကြားဝင်ဖျန်ဖြေသူအဖြစ် ပါဝင်လာခဲ့သည်။

ထိုသို့ အဖုအထစ်များ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိနေသော်လည်း မြန်မာအစိုးရက မိမိနှင့် တရုတ်နိုင်ငံသည် “မဟာဗျူဟာ မိတ်ဖက်”² ဆက်ဆံရေးမျိုးရှိနေသည်ဟူ၍ ဆက်လက် ထုတ်ဖော်ပြောကြားလျက် ရှိလေသည်။ မြန်မာပြည်ရှိ လူအတော်များများက ၎င်းဆက်ဆံရေးအား ပဓာန ကျသော နှစ်ဦးသဘောတူ ဆက်ဆံရေးဟု အသိအမှတ်ပြုလျက်ရှိပြီး၊ ထိုဆက်ဆံရေး၏ ကြီးမားလှသော အရှိန်အဝါအား ဟန်ချက်ညီစေရန်နှင့် မြောက်ပိုင်းမှ အိမ်နီးချင်းဆက်ဆံရေးအပေါ် ဩဇာ

² မဟာဗျူဟာမိတ်ဖက်၏ နောက်ခံအကြောင်းအရာကို သိရှိရန် ၂၈ မေ ၂၀၁၁ ခုနှစ် People's Daily Online၏ ဆောင်းပါးဖြစ်သော “ Newly forged China-Myanmar Strategic Partnership of great significance:Premier Win” ကို ဖတ်ရှုရန်။

သက်ရောက်နိုင်စေရန်အတွက် ပေါ်ထွန်းစဖြစ်လာသော သံတမန်ဆက်ဆံရေးဖြစ်သည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအား ကြိုဆိုလက်ခံလျက်ရှိကြသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံရေးတွင် တင်းမာမှုများနှင့် ဖိအားပေးမှုများ ပေါ်ပေါက်လာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာနိုင်ငံသည် အလှမ်းဝေးသော နိုင်ငံတကာအဆင့်ပါဝင်လှုပ်ရှားသူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အပေါ်သို့ စိတ်ဝင်စားမှုရွေ့ပြောင်း၊ ပြန်လည်အသက်သွင်းရန် စဉ်းစားလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပါဝင်ပတ်သက်မှုအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် မိမိ၏ “အာရှဆုံချက်ဖြစ်ခြင်း”³ နည်းဗျူဟာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့်အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ အမေရိကန်သမ္မတ ဘရက် အိုဘားမား၏ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ၂၀၁၂ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ အလည်အပတ်ခရီးစဉ်သည် ထိုတိုးမြှင့်ပတ်သက်လာမှု၏ အထွတ်အထိပ်ရလဒ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် သံတမန် ဆက်ဆံရေးများအား ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း၊ သံအမတ်အသစ်ခန့်အပ်ခြင်း၊ လူသားခြင်းစာနာမှု အထောက်အပံ့များအား တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား ပြုလုပ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲတို့၌ ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းစသည့် တိုးတက်မှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ အမေရိကန်၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုကြောင့် အာရှဒေသတစ်ခုတွင် တရုတ်-အမေရိကန်ယှဉ်ပြိုင်မှုများတိုးတက် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခက်အခဲစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်အား ရင်ဆိုင်လာရသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ပါဝင်လှုပ်ရှားမှု တိုးမြှင့်လာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ပြိုင်ဘက်နှစ်ခု၏ စစ်တုရင်ကစားပွဲမှ အသုံးခံနယ်ရပ်လေး တစ်ခုဖြစ်လာမည့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိလာလေသည်။ အမေရိကန်နှင့် တရုတ်တို့နှစ်ဖက်စလုံးမှ အာဏာပိုင်များက ထိုအခြေအနေအပေါ် ကြိမ်ဖန်များစွာ လူသိရှင်ကြားငြင်းဆန်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

³ အိုဘားမားအစိုးရ၏ “အာရှ ဆုံချက်ဖြစ်ခြင်း”ကိုသိရှိရန် the brookings Institution & Foreign Policy Initiative မှ Robert Kagan, သဘာပတိအဖြစ်ပြုလုပ်သော အရှေ့အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ရေးရာ လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူး Kurt Campbellနှင့် စကားလက်ဆုံကျခြင်းသတင်း ၂၀၁၁အား <http://www.foreignpolicy.org/content/obama-administrations-pivot-asiaကို> ဖတ်ရှုရန်

သို့ရာတွင် မြန်မာပြည်အတွင်းရှိ လှုပ်ရှားသူများနှင့် အနီးကပ်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများအတွက်မူ ယင်းပတ်သက်မှုသည် ငြင်းပယ်၍ မရနိုင်သော အခြေအနေမှန်ဖြစ်လေသည်။

ဤကဲ့သို့သော အာဏာယှဉ်ပြိုင်မှုအခြေအနေအား ပွင့်လန်းလာသည့် မြန်မာ- အမေရိကန် ဆက်ဆံရေးနှင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသော တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးတို့က လှစ်ပြလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအနေအထားသည် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူတစ်ဖွဲ့၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ညီမျှစေရန် အခြားတစ်ဖွဲ့၏ အင်အားကို လိုအပ်သောအခြေအနေဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုအခြေ အနေက မြန်မာအစိုးရသာမက အခြားသောပြည်တွင်းမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့အတွက် အရှိန်အဝါဩဇာအရင်းအမြစ် ဖြစ်စေသည်။

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ - အလှူရှင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ

မြန်မာနိုင်ငံသည် အထီးကျန်အခြေအနေမှ မဟာပြောင်းလဲမှုအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အထူးသဖြင့် ပင်မအလှူရှင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များအတွင်း ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများအား ကြုံတွေ့လျက်ရှိသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည် လက်ရှိအခွင့်အလမ်းသစ်များ ပွင့်လန်းလာသောအချိန်၌ လက်တစ်ကမ်းရှိ လိုအပ်မှုကဏ္ဍများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် စိတ်အားထက်သန်မှုဖြင့် အားထုတ်ကြိုးပမ်းကာ ထိုးဖောက်ကျော်ဖြတ် လာခဲ့ရသူများ ဖြစ်လေသည်။

အံ့ဩဖွယ်ရာ သာဓကတစ်ခုမှာ ဩစတြေးလျ၊ ဖင်လန်၊ ဂျပန်၊ နော်ဝေး၊ ဆွစ်ဇာလန်နှင့် ယူကေတို့အပါအဝင် အလှူရှင်နိုင်ငံများက လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းတို့၌ လိုအပ်မှုများအား ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ သိသာလုံ လောက်စွာတိုးမြှင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေငြာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးဂရုပြုခြင်းခံရပြီး အလှူရှင်များ၏ ထောက်ပံ့မှုများ အစုလိုက်အပြုံလိုက်လက်ခံရရှိသော လုပ်ငန်းမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ပင်ဖြစ်သည်။ နော်ဝေး၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဩစတြေးလျနှင့် ဂျပန်ကဲ့သို့သော အလှူရှင်နိုင်ငံများသည် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များကို ကူညီအားဖြည့်ပေးနိုင်ရန် အလျှင်အမြန်ပင် ရောက်ရှိလာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုသို့အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဝင်ရောက်လာသော ငွေကြေးအထောက်အပံ့များကို မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့အသုံးပြုရမည်ဟူသော ကိစ္စရပ်များ၌ ဖရိုဖရဲပရမ်းပတာအခြေအနေများ ထွက်ပေါ်လာ ခဲ့သည်။” ငြိမ်းချမ်းရေး ရံပုံငွေမှာ အဘယ်ကို ဆိုလိုသနည်း၊ ဒုက္ခသည်များအတွက် ဆောက်ရွက်သောကိစ္စများသည် “ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း”၌ ပါဝင်သလော စသည့် စိတ်ရှုပ်ထွေးစရာ မေးခွန်းများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့လေသည်။ အခြားသော

သာကေများမှာ အခြားပြင်ပအလှူရှင်များက ကျယ်ပြန့်လှသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် တွန်းအားပေးနေလျက်ရှိရာ အဓိကကျသော မည့်သည့်ပြဿနာရပ်ကိုမျှ အင်တိုက်အားတိုက် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း (သို့) တိုးတက်အောင်မြင်ခြင်းရလာဒ်တို့ကို မတွေ့ရှိ ရချေ။ ကနဦးမှဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သော ဝရုန်းသုန်းကား အခြေအနေများအရ၊ အလှူရှင်များပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေးကို အားပေးမြှင့်တင်သည့်အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအားပေးသူ အလှူရှင်အဖွဲ့အား ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ EU ကလည်း လူထုအခြေပြု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း စွမ်းရည်တည် ဆောက် ခြင်းသာမက မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးစင်တာ တည်ထောင်ရာတွင်လည်း ပံ့ပိုးကူညီရန် အားထုတ် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။ ယင်းသဘာဝရှိသော အထောက်အပံ့သည် တိုင်းပြည်အတွင်းသို့ ၂၀၁၁ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းမှစတင်၍ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိပြီး အရေးပါသော အခြေခံ အဆောက်အဦး အထောက်အပံ့များ အချိန်တိုအတွင်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုလိုအပ်ချက်များအပေါ် ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့မှုများ အစဉ်မပြတ်ရှိနေသော်လည်း လုပ်ဆောင်ရမည့် အတိုင်းအတာ အကျယ်အဝန်းနှင့် အထွေထွေကွဲပြားလှသော အလှူရှင်များကြောင့် လုပ်ဆောင်စရာ များပြားလျက်ရှိသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံအရေးတွင်(အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်များ၊အစ္စလာမ်နိုင်ငံများပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့အ စည်းအိန္ဒိယနှင့်အခြားမြောက်များစွာသော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ) ပါဝင်သည့် အရေးပါသော နိုင်ငံတကာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက အရေးကြီးသည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြသော်လည်း ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သောကြိုကံက အရေးပါသော အဓိကပါဝင်လှုပ်ရှားသူသုံးဦးတို့အား မီးမောင်းထိုးပြ လျက်ရှိသည်။ ပြည်တွင်းရှိ အဓိကပါဝင်လှုပ်ရှားသူ သုံးဦးဖြစ်သော ကြိတ်များ၏ အစဉ်တစိုက် ရွေ့လျား ပြိုင်ဆိုင်နေသော အနားများက၊ ဘက်ပေါင်းစုံသို့ တွန်းထိုးဆွဲငင်လျက်ရှိသော၊ တည်ငြိမ်မှုကင်းမဲ့ပြီး အန္တရာယ်များလှသည့် ထိပ်တန်း အာဏာယုတ်ပြိုင်မှုအား ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ပြည်တွင်းအဆင့်ရှိ ကြိတ်အင်အားစုအလားတူ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ သည် မိမိတို့၏ အာရုံများကို ကြိတ်အလယ်ဗဟိုရှိ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရန် အနည်းငယ် မျှထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိပဲ အရေးအခင်းများဖြစ်ပွားရာ ငြိမ်းချမ်းလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ရခိုင်ဒေသ အကြမ်းဖက်မှုများတွင်သာ အာရုံစိုက်လျက်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် လိုအပ်ချက်အား ကျွန်ုပ်တို့ ပိုမိုနက်နဲစွာ လေ့လာသုံးသပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

အောက်ခြေလူထုသို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု

ထိုကဲ့သို့သော တွန်းထိုးဆွဲငင်ပြောင်းရွှေ့မှုအခြေအနေများတွင် အောက်ခြေ၌ ရှုပ်ထွေးခက်ခဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ရှုပ်ထွေးမှုအဆင့်အား အသစ်အဆန်း (သို့) ရုတ်ချည်း မြှင့်တက်လာမှုဟူ၍ သတ်မှတ်ပါက ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသော မြန်မာပြည်၏ ရှုပ်ထွေးမှုများအား မျက်ကွယ်ပြုရာကျမည်ဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက ရှုပ်ထွေးမှုအား ပေါ့ပျက်စွာ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ရာ ရောက်သွားပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် မြန်ဆန်လှသော ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပြည်တွင်း၊ နိုင်ငံတကာကြိုခံများမှ ပါဝင် လှုပ်ရှားသူများအကြား ရွှေ့ပြောင်းလျက်ရှိသော မိတ်ဖွဲ့မှုများက အောက်ခြေတွင် အသစ်သော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဘေးကြပ်နံ့ကြပ်အခြေအနေများအား ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ဤစာတမ်းအတွက်မူ ယခင်လများတွင် အရေးပေါ်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းပြဿနာနှစ်ခုဖြစ်သည့် မူလလင်ဆန်ကျင် ရေးအကြမ်းဖက်မှုပျံ့နှံ့ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုတို့အား လေ့လာပြီး မည်သည့်ကဏ္ဍများတွင် အားနည်းချက်များ ပေါ်ပေါက်နေကြောင်း သုံးသပ်ကြည့်ရှုမည် ဖြစ်ပါသည်။

မူလလင်ဆန်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုပျံ့နှံ့ခြင်း

၂၀၁၂ မီဒီယာခေါင်းကြီးပိုင်း သတင်းများက နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအား လွတ်မြောက်ခွင့်ပေးခြင်း၊ လွတ်တော်အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်ခံရသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အခန်းကဏ္ဍအသစ်ဖြစ်ခြင်း စသည့်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုများအပေါ်တွင် အာရုံစိုက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မေလ ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် ထိုအခြေအနေမှ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်တွင်းနှင့်ပြည်ပရှိမီဒီယာများက ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၌ စတင်ခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်အခြားဒေသများသို့ ပျံ့နှံ့သွားသော အသိုင်းအဝိုင်းနှစ်ခုအကြား ဖြစ်ပွားသော အကြမ်းဖက်မှု သတင်းများက နေရာယူလာခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်ပြီး နိုင်ငံတကာက “ ရိုဟင်ဂျာ”⁴ဟု လူသိများသော လူမျိုးစုအား ဆန်ကျင်သည့် အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပြီး မကြာမီကာလများ၌ ပိုမိုပြန့်ပွားလာကာ နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ မူလလင်လူထုများအပေါ်သို့ ပြင်းထန်သော အန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

⁴ ဤအသုံးအနှုန်း၏ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းအား Jacques P.Leides ရေးသားသော “Rohingya” A historical and linguistic note”ကို <http://www.networkmyanmar.org/images/stories/pdf13/jacques.leides.pdf> တွင် ဖတ်ရှုရန်။ ယင်းအသုံးအနှုန်းက မြန်မာပြည်အတွင်း၌ ငြင်းခုံဖွယ်ရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ဒေသမှ ပရိပက္ခ မီးလျှံများအား မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ပျံ့နှံ့လောင်ကျွမ်းစေရန် လေပင့်ခြင်း

စကားဝိုင်းများတွင် မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များက ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ ရိုဟင်ဂျာတို့အား အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ရပ်နှင့် အခြားဒေသရှိ မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုတို့အကြားတွင် အဆက်အစပ်များစွာရှိနေသည်ကို အသိအမှတ်ပြုကြသော်လည်း လုပ်ကြံဖန်တီးထားသော ကွင်းဆက်များကိုတွေ့နိုင်ကြောင်းကို သတိပေးထားခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ အမြင်တွင် ရခိုင်ဒေသရှိ ရိုဟင်ဂျာဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုသည် လူမျိုးရေးစိတ်ဓါတ်ပြင်းထန်မှုကြောင့် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ဆန့်ကျင်ခြင်းသာမက၊ လူအများစု ဗမာလူမျိုး နှင့် အခြားသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများက ရခိုင်လူမျိုးများအပေါ် နှစ်ရှည်လများ အဆင့်အတန်းခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများမှ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယူဆကြသည်။ မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ရခိုင်လူမျိုးများအား အဆင့်အတန်းခွဲခြား ဆက်ဆံကြခြင်းကို နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် အလုပ်လုပ်နေသော ဗမာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက် တစ်ဦးက “မြွေပွေး နဲ့ ရခိုင်ကိုတွေ့ရင် ရခိုင်ကိုအရင်သတ်” ဟူသော ဗမာစကားပုံဖြင့် သရုပ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုစကားပုံက ရခိုင်လူမျိုးတို့ မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ရင်ဆိုင်ရှင်သန်ခဲ့သော ပြင်းထန်လှသည့် အကြောက်တရားနှင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုကို ပုံဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထိုမလုံခြုံမှုအခြေအနေအား မျိုးနွယ်စုအကြား ပြဿနာဖြစ်သည့် ရခိုင်-ရိုဟင်ဂျာအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဗမာ-ရိုဟင်ဂျာ အကြမ်းဖက်မှုတို့အား ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်တိုင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဖြေရှင်းကြပေမည်။

ဗမာ၊ ရခိုင်နှင့် ရိုဟင်ဂျာလူထုတို့အကြားရှိ ခွဲခြားမှုနှင့် မကျေချမ်းမှုများသည် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများအကြား ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော အဆင့်အတန်းခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမှ အမြစ်တွယ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုခွဲခြားမှုနှင့်မကျေချမ်းမှုများအား ပြင်ပပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများကလည်း မတော်တဆအားပေးအားမြှောက်ပြုလျက်ရှိသည်။ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် နိုင်ငံတကာမှ အထောက်အပံ့များကို သေရေးရှင်ရေးတမျှ လူတိုင်းက လိုအပ်နေကြသော်လည်း အလှူရှင်များက အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကိုသာ ပို၍အာရုံစိုက် ကူညီလေ့ရှိကြသည်။မကြာသေးမီက မြန်မာလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းအတွက် ပြုလုပ်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် ပါဝင်တက်ရောက်သူတစ်ဦးက အကူအညီများပေးစဉ် မိမိ၏ ချဉ်းကပ်ကိုင်တွယ်မှုပုံစံအား ဤသို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မိခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့အစည်းက လူထုအကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့တဲ့သူတွေကို အရေးပေါ်အကူအညီတွေ ပေးဝေခဲ့ပါတယ်။ အခုပြန်စဉ်းစားကြည့်မိရင် ကျွန်တော်က သမာသမတ်

မကျဘူးလို့ ခံစားမိတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ လုပ်ဆောင်ဆက်ဆံမှုတွေက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အကျိုး ခံစားသူတွေဖက်ကို ယိမ်းယိုင်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော်ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကတော့ မူစလင်တွေအပေါ်ကို ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ထားတာကို ခံစားမိတယ်။ အဲဒါဟာမကောင်းဘူးလို့ အခုတော့ သတိထား မိပါတယ်။ အကျိုးခံစားသူတွေက ကျွန်တော်ဘယ်လိုခံစားသလဲဆိုတာ သတိထားမိတယ် ထင်တယ်။ အဲဒါက ကျွန်တော်အကောင်းလုပ်နေပေမဲ့ ဟိန္ဒူကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပါတယ်။”

ထိုကဲ့သို့သော ခွဲခြားခြင်း၊ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းနှင့်၊ ဖယ်ကြပ်ခြင်းတို့ရှိရာ အခြေအနေတွင် မီးစတစ်စမှ ၂၀၁၂ခုနှစ် ၊မေလတွင် ရိုဟင်ဂျာဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု မီးတောက်ကြီး အဖြစ် မြန်ဆန်စွာ လောင်ကျွမ်းခဲ့သည်ကိုတွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုး သမီးတစ်ဦးအား မူစလင်အမျိုးသားများက အဓမ္မကျင့်သတ်ဖြတ်ခဲ့မှုမှ စတင်ပေါ်ပေါက် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အောက်တိုဘာလတွင်မူ ထိုအကြမ်းဖက်မှုသည် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းမှ ရခိုင် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးသို့ ပျံ့နှံ့လာခဲ့ပြီး ရိုဟင်ဂျာတို့သာမက မူစလင်လူထုတို့ထံ ဦးတည်လာခဲ့ လေ သည်။

၂၀၁၃ခုနှစ် နှစ်ဦးတွင်မူ ပြင်းထန်သော မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေးအဖြစ်အပျက်များက မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းဒေသများသို့ပင် ကူးစက်ပြန့်ပွားလာခဲ့သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက ဗမာ ဗုဒ္ဓသံဃာထုအတွင်းမှ အထူးသဖြင့် ၉၆၉⁵လှုပ်ရှားမှုအားဖြင့် မီးလောင်ရာလေပင့်ခဲ့သော ပါဝင် ပတ်သက်ခဲ့သူ ရဟန်းများ၏ ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍအား မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။ တချိန်တည်းတွင် မြန်မာပြည်တွင်းမှ သတင်းပို့သူ၊ မီဒီယာများနှင့် လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များသည် တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု မရှိခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးရလဒ်အလားအလာများကို အင်အားကြီးနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှား သူတို့က ကြိုတင်သိရှိကာ နောက်ကွယ်မှကြိုးကိုင်စေခိုင်းနေသည်ဟု အရိပ်အမြွက် ပြောဆိုလာ ခဲ့ကြသည်။

အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းမှ လှုပ်ရှားသူ သတင်းထောက်တစ်ဦးက အကြမ်းဖက်မှုအား အောက် ခြေလှထုအဆင့်တွင် လှုပ်ရှားနေကြသူ ရဟန်းများအပေါ်သို့သာ စွဲချက်တင်ခြင်းကို ဆန့်ကျင် သတိပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် အင်အားကြီးနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများ မိမိ အကျိုးအတွက်

⁵ International Crisis group report, October 2013, “ The dark side of Transition violence Against Muslims in Myanmar” စာမျက်နှာ 17 -18 ကို ဖတ်ပါ။

အခြေအနေအပေါ်တွင် အမြတ်ထုတ်ကာ ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်မှုများအပေါ် သတိမမူ စေနိုင်မည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။

ဤအခြေအနေ၌ မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်အတော်များများက အစောတလျင် ပြုလုပ်ရမည့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအကြို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော အလုပ်များအား ညွှန်ပြခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏အမြင်တွင် မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုသည် အဓိကပြုလုပ်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှသွေဖီစေရန် အာရုံထွေပြားစေသော လုပ်ရပ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ အကယ်စင်စစ်ဆိုသော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှ အမုန်းတရားစကားများ ဟောပြောဖြန့်ဝေခြင်းတားမြစ်သောဥပဒေ၊လူနည်းစုတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များအား ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့်၊ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းဥပဒေအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ခြင်းစသည့် အချို့သော အရေးကြီးအချက်များ အားကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းခြင်းသည် လူစုတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြားဖြစ်ပွားသော အကြမ်းဖက်မှုအား ထိန်းချုပ်ဟန့်တားရာတွင် အထောက်အကူရနိုင်ပေသည်။

အချို့ကလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာကိစ္စရပ်သာမက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုသဖွယ်ခံစားရစေရန် လုပ်ဆောင်နေသူများ ရှိနေကြောင်းကို ဂရုပြုမိကြသည်။ ထိုသူများသည် မိမိတို့ လုံခြုံရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားများအား ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် အကြမ်းဖက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားစေရန် လစ်လျူရှု ဘေးထွက်ပြီး နေလျက်ရှိကြသည်။⁶

အရိပ်ထဲမှ လှုပ်ရှားသူများက ရှုပ်ထွေးစေသော လှုံ့ဆော်အားပေးမှု အခန်းကဏ္ဍများကို ဆောင်ရွက်နေကြစဉ်၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှ လူကုံတန်တစ်စုက အကြမ်းဖက်မှုအား နောက်ကွယ်မှ ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်မှုဟု ဥသံသယမှတ်ပါက အကြမ်းဖက်မှု၌ ပါဝင်ခဲ့ကြသော အဓိကသော့ချက်ဖြစ်သည့် ရဟန်းများနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မျက်ကွယ်ပြုသည့် အန္တရာယ်ရှိလေသည်။ မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များက မြန်မာပြည်အနောက်ဘက်မှ ရိုဟင်ဂျာများနှင့် မြန်မာပြည်အခြားအရပ်ရှိ မွတ်ဆလင်တို့အကြား ဆက်စပ်မှုများအား လုပ်ကြံဖန်တီး ချိတ်ဆက်နေကြသော ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များနှင့်၊ ပြင်းထန်ဆိုးရွားသော မငြိမ်သက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာပါကအနာဂတ်တွင် ပိုမိုအားကြီးသောလုံခြုံရေးစနစ်လိုအပ်လာပြီး ထိုသို့ လိုအပ်

⁶ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာမှ ထုတ်ဝေသော Analysis of Religions Violence Against Muslims in Myanmar, Page 3

ကြောင်း လက်ခံလာကြစေရန် ထိုဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ထွက်ပေါ်လာမှုကို ဘေးမှရပ်ကြည့်ကာ ခွင့်ပြု နေကြသော နိုင်ငံရေးပိုင်းမှ လှုပ်ရှားသူတို့၏ ပူးတွဲရပ်တည်မှု အခြေအနေအား ရှာဖွေဖော် ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဤသို့သော ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုအခြေအနေတွင်၊ မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များက အပြင်လူများအား ရိုဟင်ဂျာဆန့်ကျင်ရေးနှင့် မွတ်ဆလင်ဆန့်ကျင်ရေးဟူသော သဘောထားနှစ်ရပ်အား ကွဲပြားစွာ သိရှိရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ညွှန်ပြခဲ့သည်။ ထိုအခြေအနေနှစ်ရပ်မှာ မတူညီသော အရင်းအမြစ် အကြောင်းတရားများမှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သောကြောင့် ကွဲပြားသော နည်းဗျူဟာများဖြင့် ကိုင်တွယ်ရန် လိုအပ်လှပေသည်။ ထိုသို့မပြုလုပ်နိုင်ပါက နိုင်ငံရေးအမြတ်ထွက်စေရန် လုပ်ကြံဖန်တီးထားသော ကွင်းဆက်များကို ဖြစ်စေသည့်အင်အားများအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပေလိမ့်မည်။

ရခိုင်ပြည်မြောက်ပိုင်းတွင်သာ လောင်ကျွမ်းသောမီးတောက်ကလေးသည် ယခုအခါ၌ အခြားဒေသ များသို့ ပျံ့နှံ့လောင်ကျွမ်းလျက်ရှိကြောင်းကို ပါဝင်လှုပ်ရှားသူတိုင်းမှ သတိပြုမိကြရန် အရေး ကြီးလှပါသည်။ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက မတူကွဲပြားသော စိတ်အားထက်သန်မှုများနှင့် မီးဖွေးခွဲကြပြီး မီးလောင်ရာလေပင့်ကြသော်လည်း ထိုမီးတောက်ငယ်များစုပေါင်းမိပြီး ထိန်းချုပ်ရန်ခက်ခဲသော ငရဲမီးအဖြစ် လောင်ကျွမ်းစေမည့် အန္တရာယ်ရှိလေသည်။

မီးခတ်လောင်စာ

သူစိမ်းများအတွက်မူ မီးတောက်ပြန့်ပွားစေရန် ခွင့်ပြုသောရှုတ်ထွေးမှုများနှင့် ပင့်ကူအိမ်သဖွယ် ကွန်ယက်များ၏ အဆင့်များအား နားလည်သဘောပေါက်ရန် ခက်ခဲလှသည်။ ထိုမီးတောက်ကြောင့် ကွာဟချက်များကို စေ့စပ်ပေးသော တံတားများလောင်ကျွမ်းပျက်စီးခဲ့ပြီး၊ ဒေသခံလှုပ်ရှားသူများ အပေါ်သို့ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုများဖြစ်စေခဲ့ကြောင်းကိုလည်း အပြင်သူများ နားလည်ရန် ခက်ခဲလှသည်။ ရခိုင်ဒေသလက်ရှိအခြေအနေ၊ သို့မဟုတ် ပို၍ကျယ်ပြန့်သော မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုတို့အပေါ်တွင်သာအာရုံစိုက်နေခြင်းသည် မြန်မာပြည်အတွင်း မျိုးနွယ်စုအကြား အကြမ်းဖက်မှုကဲ့သို့သော အကြမ်းမှုများ၏ ဇစ်မြစ်သမိုင်းကြောင်းကို သိရှိရန် ပျက်ကွက်စေနိုင်သည်။

ထိုကဲ့သို့ သမိုင်းနှင့် ချီသော ဇစ်မြစ်များသည် ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီကာလမှပင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှရှိ အခြားသော သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်များကဲ့သို့ပင် ဗမာဘုရင်များသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လှသော နယ်မြေများကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ရန် နယ်မြေအစွန့်အဖျားဒေသများကို ဘေးဖယ်ချန်လှပ်ထား၍ ဗဟိုတွင်သာ အာဏာကြီးထွားအောင် စုဆောင်းသော နည်းဗျူဟာကို

အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအုပ်စိုးသောကာလအတွင်း၌မူ ထိုနည်းဗျူဟာအား ပြောင်းပြန်လှန်ခဲ့ပြီး ကွဲပြားမှုများအားပိုမိုနက်ရှိုင်းစေသည့် သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် ကိုလိုနီ အာဏာဆက်အား ဗဟိုတွင်အားကြီးစေရန် များစွာသော လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်များကို အသုံးချကာ လူအများစုဗမာလူမျိုးများအား ဖိနှိပ်ခဲ့သည့်အတွက် ပဋိပက္ခအမုန်းတရားနှင့် နာကြည်းမှုများကို ပိုပြီးနက်ရှိုင်းစေခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဦးဆောင်သော စစ်အစိုးရစနစ်နှင့် သူ၏ဗမာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်က ဗမာမဟုတ်သူများနှင့် "အပြင်လူများ"ဟူသော ခွဲခြားမှုများကို တည်ဆောက်ပြီး ပြင်းထန်လှသော ဘက်လိုက်သည့်အစွဲအလမ်းများ ဖြစ်ပေါ်စေရန်ကျားကန်ပေးခဲ့သည်။ နေဝင်းသည် အကြောက်တရားအား အောင်မြင်ပြောင်မြောက်စွာအသုံးပြု၍ ဗမာသည် အခြားလူမျိုးများ၏ အထက်တွင်ရှိသည်ဟူသော အမျိုးသားရေးကိုယ်ပိုင်သီးသန့်လက္ခဏာကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ ဗမာမဟုတ်သူတို့က ပြည်ထောင်စုအား ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသည်ဟူသော အကြောက်တရား သည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး တည်တံ့ရန်အတွက် ခိုင်မာသော အကြောင်းပြချက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယနေ့တွင် ထိုလူမျိုးခြားကြောက်ရွံ့မှုအခြေခံအုတ်မြစ်သည် ပြင်းထန်လှသောကြောင့် နှိုးဆွရန် လွယ်ကူပြီး နိုင်ငံရေးပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက အခြားသူများအား ခြယ်လှယ်သော ကိရိယာတစ်ခုအဖြစ် အသုံးချခြင်းကို ခံရလေသည်။ ထိုသို့သော ဧရာမတွန်းအားများနှင့် သမိုင်းအရင်းခံ အချက်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက်ပါက အခြေအနေမှန်များမှ လွဲချော်ပြီး ချုပ်ကိုင်ချယ်လှယ်သော နည်းဗျူဟာများ အောင်မြင်ရန် ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်စေလိမ့်မည်။

ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် ပြင်ပမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည် ရံဖန်ရံခါပင် အတွင်းရှိ တွန်းအားအခြေအနေများအပေါ် ရည်ရွယ်ထားခြင်းမရှိ၊ မျှော်လင့်ထားခြင်းမရှိသော နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကို ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများတွင်၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောကြားမှုနှင့် ပတ်သက်သော ကိစ္စရပ်များနှင့်၊ လူ့အနည်းစုများ၏အခွင့်အရေးချိုးဖောက်သောလုပ်ရပ်များကို ဆန့်ကျင်ရန် ရှင်းလင်းပြတ်သားသော တာဝန်ဝတ္တရားများရှိရာ၊ အနောက်တိုင်းဆန့်ကျင်ရေး သဘောထားနှင့် အပြင်လူများအပေါ်မလိုမုန်းတီးမှုကို ပေါင်းစပ်ထားပြီး၊ ဗမာလူမျိုးမဟုတ်သူ များအားအသုံးချကာ ဆိုးရွားသောသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေရန် ချယ်လှယ်တတ်သော၊ မြန်မာပြည်၏ အခြေအနေတွင်လည်း အလားတူဝတ္တရားရှိလေသည်။ ဤသို့သော ရှုပ်ထွေးသည့် နောက်ခံအခြေအနေတွင်၊ ပြင်ပပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက အများပြည်သူဆိုင်ရာထုတ်ပြန် ကြေငြာချက်များနှင့် အစီရင်ခံစာများ

တွင် မြန်မာပြည်အခြေအနေပြင်းထန်မှုများအား ညွှန်ပြခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့သည် အမှတ်တမဲ့ဖြင့် အစွန်းရောက်သူများကို အားကောင်းလာစေပြီး အစွန်းမရောက်၊ မျှတသူများအား အားနည်းယုတ်လျော့လာစေသည်။ ထိုအချင်းအရာကို ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၃ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၌ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဘန်ကီမွန်းမှ မြန်မာအရေးအတွက် “မိတ်ဆွေများ အဖွဲ့” ထံသို့ “ ရိုဟင်ဂျာတို့၏ အတိဒုက္ခနှင့် စိတ်ပူပန်ဖွယ် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခြေအနေ”⁷ အပေါ်သူ၏ ပူပန်မှုအား ထုတ်ဖော်ထားသည်ကို ကြေငြာစာတမ်းတွင် တွေ့နိုင်သည်။ ပြည်တွင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေးချို့ဖောက်ခြင်းခံရသော ဒုက္ခသည်များကို အားပေး စကားဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း ထိုကြေငြာချက်အား အလယ်အလတ် သဘောထားရှိသော မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားသူများက တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားမှုဖြင့် တုန်ပြန်ခဲ့သည်။ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရသော်လည်းကောင်း ဘေးအန္တရာယ်ရှိနိုင်သော်လည်း ကူးစက်ပျံ့နှံ့ လျက်ရှိသော မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုများအား ထုတ်ဖော် ပြောကြားရန် ဘာအသင့်ရှိနေခဲ့သည်။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၏ သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်အား မြန်မာ ပြည်တွင်းဖတ်ရှုနိုင်သောအချိန်တွင် ထိုသို့အလယ်အလတ်သဘောထားရှိသော ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးအနေဖြင့် ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခြင်းကို တားဆီးနေသော အစွန်းရောက် ရိုဟင်ဂျာ ဆန့်ကျင်ရေး နှင့် မွတ်ဆလင်ဆန့်ကျင်ရေးသဘောထားတို့ကို လူထုက တစ်ခဲနက် ထောက်ခံနေကြကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။ ပြည်တွင်းလူနည်းစု၏ အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် ရည်ရွယ်သော ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်သည် ဒေသခံပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် အခြေအနေများအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်သော စွမ်းရည်ကို ယုတ်လျော့စေခဲ့လေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများ

မြန်မာအစိုးရသည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ပေါင်း (၂၀) နှင့်သာမက၊ အချို့သော တွဲဘက် အဖွဲ့ခွဲငယ်တို့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ချိတ်ဆက်ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ လူအများအပြားက လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားများ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပိုမိုရရှိရန်နှင့် ပြည်ထောင်စု

⁷ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဘန်ကီမွန်း၏ မြန်မာအရေးအတွက် မိတ်ဆွေများအဖွဲ့အတွက် အဖွင့်မိန့်ခွန်း ၁၀ ဇူလိုင်လ ၂၀၁၃တွင် ကြည့်ပါ။

မြန်မာပြည်မှခွဲထွက်ရန် ဟူသောအမြင်များဖြင့် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ အစိုးရ၏အမြင်တွင်မူ ထိုသို့သော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများသည် နယ်စပ်ဒေသ ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေးနှင့်၊ ထိုဒေသရှိ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များအား ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးတို့အတွက် သိသာသော ခြိမ်းခြောက်မှုများပင်ဖြစ်သည်။

ပြောင်မြောက်သော စာအုပ်များနှင့်၊ စာတမ်းများက လူမျိုးစုပဋိပက္ခများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှု အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများစွာတို့အကြောင်း ရေးသား လျက်ရှိကြသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အနှစ်ချုပ်ပြုလုပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိသော်လည်း၊ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ၌ လက် နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် စစ်အစိုးရတို့အကြားတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း၊ သဘောတူညီမှုများရရှိရန် လုပ်ငန်းစဉ်ဘောင်တစ်ခု တည်ဆောက်ခြင်း (သို့) လူထုအဖွဲ့အစည်းများအား ထင်ရှားသောငြိမ်းချမ်းရေး အကျိုးရလဒ်များအား ပေးစွမ်းနိုင် ခြင်းမရှိပဲ သာမန်အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖြစ်သာ ကျန်ရှိနေခဲ့သည်ကိုပြန်လည် သတိပြုမိရန် အရေးကြီးလှကြောင်းကို သတိပေးလိုပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ နှစ်လည်ပိုင်းအထိ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်ခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအရ လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသည့်စိန်ခေါ်မှုမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် အနုတ် လက္ခဏာ ဆောင်သောငြိမ်းချမ်းရေး (အကြမ်းဖက်မှုများ ကင်းမဲ့ခြင်းဟု ဖွင့်ဆိုသည်) တို့ကို ကျော်လွန်၍ အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်သည့် စစ်မှန်ပြည့်ဝသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖော် ဆောင်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းသို့ ရောက်ရှိစေရန် မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ စွမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်းကို သိမြင်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ အပေါင်းလက္ခဏာ သဘောဆောင်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးသည်၊ အကြမ်းဖက်မှုကင်းမဲ့ခြင်း သာမက အတိတ်မှမတရားမှုဖြစ်ရပ်များအား၊ ရေ ရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးခရီး၏ တစ်စိတ်တဒေသအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု မှုတစွာ ကိုင် တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းကို ဖြစ်စေပြီး ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးသို့ ဦးတည်နိုင်သည့် ဆန်းသစ် ဖန်တီးခြင်းနှင့် တက်ကြွမှုရှိသော နည်းလမ်းများမှ အကျိုးခံစားမှုရှိသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးပင် ဖြစ် သည်။

အစိုးရဖက်မှ ခြိမ်းခြောက်မှုများ

အထက်၌ ဖော်ပြသကဲ့သို့ပင် အစိုးရအားရင်ဆိုင်ရာ၌ ကနဦးစိန်ခေါ်မှုမှာ စက်ယန္တရား သဘော ဆန်လှပြီး၊ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များက သမ္မတနှင့် လက်နက်ကိုင်အင်အားစုကိုယ်စားလှယ်တို့အား ဦးဆောင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအား လက်ရှိအချိန်အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်မှုကဏ္ဍသည် အသစ်တည်ထောင်ထားသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် တပ်မတော် ကဲ့သို့သော အခြားသောဆက်နွယ်သူတို့အား ပါဝင်ပတ်သက်စေပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အပေါ် ပိုင်ဆိုင်မှုသဘောထား တိုးမြှင့်နိုင်ရန် နည်းလမ်းများအား ရှာဖွေသင့်ပါသည်။

လွှတ်တော်အတွက်မူ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ၌ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအနေဖြင့် ပါဝင်ပြီး ဆွေးနွေးပွဲနှင့် သက်ဆိုင်သောဝတ္တရားများ တာဝန်ယူနိုင်ရန် တရားဝင်ပတ်သက်လှုပ်ရှားသူအနေဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်ရန် စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲရှိနေပေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှ လွှတ်တော်အား ကြည့်ပယ်ထားခြင်းသည် ဆွေးနွေးပွဲ၌ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက ခက်ခဲသော နိုင်ငံရေးပြဿနာရပ်များနှင့် ပတ်သက်သော သဘောတူညီမှုများအား အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ အစိုးရ ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် တရားဝင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အားပေးထောက်ခံမှုများအား လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းနိုင်ခြင်း မရှိသောအခြေအနေသို့ ရောက်စေ နိုင်လေသည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ထိုသို့သော အဆက်အစပ်ပြတ်တောက်မှုသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့⁸မှ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းသူများ အတွက်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အရေးပါသောနယ်ပယ်များတွင် ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် ကြီးမားသော အကန့်အသတ်ဖြစ်စေလေသည်။

တပ်မတော်အား ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ဆက်နွယ်သူအဖြစ် ထည့်သွင်းစေခြင်းသည်လည်း အရေးကြီးလှသော လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်လေသည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုအား အစောတလျင်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ပုံကို သမ္မတ၏အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအမိန့် ပေးချက်များအား တပ်မတော်က လေးစားလိုက်နာဆောင်ရွက်မှု မရှိခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များစွာတို့က သရုပ်ဖော်ခဲ့ကြသည်။ အမိန့်အာဏာ၊ ထိန်းချုပ်မှုတို့နှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသော ပြဿနာရပ်များအပြင် အထက်ဖော်ပြပါအခြေအနေက နှစ်ပေါင်း (၆၀)ကျော် ဆက်လက်လှုပ်ရှားဖြစ်ပျက်နေသော ပဋိပက္ခအပြီး၊ တပ်မတော်ထဲမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများတွင် နက်နဲစွာအမြစ်တွယ်လျက်ရှိသော စိတ်အရင်းခံများအား ဖော်ပြလျက် ရှိသည်။ ရံဖန်ရံခါဆိုသလိုပင် စိတ်အရင်းခံများသည် စီးပွားရေးနှင့်စပ်ဆိုင်လျက်ရှိပြီး၊ အဓိကအားဖြင့်

⁸ မြန်မာအစိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာမှ အလှူရှင်များ ဖန်တီးခဲ့ကြသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းမြောက်များစွာတို့အပေါ် အသေးစိတ်ခြုံငုံ သုံးသပ်နိုင်ရန်အတွက် Burma News International မှထုတ်ပြန်သော "Deciphering Myanmar's Peace Process, 2013" ကို ဖတ်ရှုပါ။

မြေယာနှင့် တွင်းထွက်လုပ်ငန်းများအပေါ် ထိန်းချုပ်ခွင့်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ဌာနရမ်းအသုံးပြုခွင့်တို့အတွက် ဖြစ်သည်။ ထိုစိတ်အရင်းခံများနှင့် အခြားသော အချက်များက လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်သော စိတ်ထက်သန်မှုများကို ဖန်တီးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ တပ်မတော်အတွင်းမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ထည့်သွင်းခြင်းမရှိပါက၊ အထက် ဖော်ပြပါ လှုံ့ဆော်မှုများက တိုးတက်မှုခြေလှမ်းများအား ဆက်လက်၍ ဖျက်ဆီး နေကြပေလိမ့်မည်။

စိန်ခေါ်မှုသည် လွှတ်တော်နှင့်ဖြစ်စေ၊ တပ်မတော်နှင့်ဖြစ်စေ ချိတ်ဆက်ရန်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဆက် လက်ကြုံတွေ့ရမည့် အခက်အခဲမှာ မည်သည့်အဖွဲ့ကမျှ စုစည်းညီညွတ်သော အခြေအနေတွင် မရှိကြချေ။ နှစ်ဖွဲ့စလုံးတွင် ကွဲပြားလှသော ရှုထောင့်အမြင်များ ပေါင်းစပ်ပါဝင်လျက်ရှိရာ၊ လွှတ် တော်အမတ်များထဲတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအား မိမိတို့စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံ ရေးအကျိုးစီးပွားအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်ဟု ရှုမြင်ကြသူများက ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများကို တက်ကြွစွာဆန့်ကျင်မှုများ ပြုလုပ်နေကြသူများရှိသကဲ့သို့ မိမိအုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ တပ်သားများ၏ အသက်ဆုံးရှုံးမှုအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် နှင့် လျော့ချနိုင်ရန် မျှော်လင့်ချက်များဖြင့် လက် နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများပြုလုပ်ရန် တစ်ဖက်လှည့် လမ်းကြောင်းများ (Back Door Channels) ကို ရှာဖွေလိုကြသော တပ်မတော်အရာရှိများလည်း ရှိကြလေသည်။

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများဖက်မှ ခြိမ်းခြောက်မှုများ

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရာ၌ သိသာထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရလေသည်။ ၁၉၉၀ခုနှစ်များ၌ ပြုလုပ်ခဲ့သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသော အဖွဲ့များအတွက်မူ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခြင်း၊ မီဒီယာရှေ့၌ ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ် စီးပွားရေးအပေးအယူကိစ္စများမှအပ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းသည် လူထုအဖွဲ့ အစည်း များအတွက် စစ်မှန်သော ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော အချက် အပေါ်တွင် သံသယအမြင်များစွာရှိနေကြသည်။ မျှော်လင့်ချက်များအား စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် စိတ်ပျက်အား လျော့စရာအတွေ့အကြုံများ ထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် ရှောင်ရှားခြင်းသည် အဓိကကျပေသည်။ ပြင်ပစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများနှင့် အလှူရှင်များက၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် အများပြည်သူ ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို တိုးမြှင့်ရန် အကြံပြုတိုက်တွန်းနေသော်လည်း၊ အခွံသာရှိသော အနှစ်သာရမပါသည့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးများတွင် ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအား တိုးမြှင့်ဖိတ် ခေါ်ခြင်းသည်၊ တိုးတက်မှုအား အလွန်အကျွံမျှော်မှန်းထားသည့် အန္တရာယ်နှင့်၊ ၁၉၉၀ခုနှစ်များမှ

အဖြစ်အပျက်များကဲ့သို့ပင်၊ မည်ကဲ့သို့သောအောင်မြင်မှုများရရှိမည်ဟူသော အတုအယာင် မျှော်လင့်ချက်များကို လူထုအတွင်း၌ တိုးမြှင့်ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော ဘေးအန္တရာယ်ရှိသည်။

အခြေခံအားဖြင့်ဆိုသော် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှ အဓိက ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းသည် မိမိတို့၏ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများအကြား ကျစ်လစ်ခိုင်မာသောစည်းလုံးမှုနှင့် ပေါင်းစည်းညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ခြင်းဟူသော အရေးတကြီးလုပ်ငန်းကိုရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ကြရပေမည်။ သို့မှသာ ခက်ခဲသောလိုက် လျော့မှုများပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သောကိစ္စရပ်များကို ချိတ်ဆက်ဖြေရှင်းနိုင်ပြီး၊ စစ်မှန်ပြည့်ဝသောအခွင့်အလမ်းများအား ကိုယ်စားပြုသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပေါ်ပေါက်လာပေမည်။

တြိဂံများအား လမ်းညွှန်ထိန်းညှိခြင်း - ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်ရန် နည်းဗျူဟာများ

အလှူရှင်များ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာမှအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များအတွက်မူ မြန်မာနိုင်ငံသည် အထီးကျန်ဆန်မှုနှင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံတွင် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ လိုအပ်ချက်များစွာတို့အား နှစ်ပေါင်းများစွာရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး၊ ပါဝင်ပတ်သက်မှုနှင့် ကြားဝင်ဖျန်ဖြေမှုများ ပြုလုပ်ရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သောနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်အင်အားစုအနားများအကြားရှိ တင်းမာမှုအရွေ့အပြောင်း အခြေအနေ၊ အင်အားကြီးတြိဂံများအကြား အားပြိုင်တွန်းထိုးဆွဲငင်မှု အခြေအနေများအပြင်၊ တရိုက်ထိုးပြောင်းလဲမှုနှင့် သတင်းအချက် အလက်ကန် သတ်မှုတို့ကြောင့် ပို၍ဆိုးရွားပြင်းထန်လာသော ဧရာမရှုပ်ထွေးမှု အခြေအနေ တစ်ရပ် ကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင်ပေမည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုအချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြမည့်ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်များတွင် အကြမ်းဖျင်းတွေ့မြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အတားအဆီးအခက်အခဲများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားသကဲ့သို့ပင်၊ ပေါ်ထွက်လာလျက်ရှိသော အခွင့်အလမ်းများနှင့် မြောက် များစွာသော အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သည့် အဖြစ်အပျက်များအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး ပိုမိုသဘောပေါက်နားလည်နိုင်ရန်၊ ပြင်ပမှလှုပ်ရှားသူများက တာဝန်ယူဆောင်ရွက် ရမည့်ဝတ္တရားရှိလေသည်။ မီဒီယာအရင်းအမြစ်များနှင့် ပြည်ပမှ သတင်းထုတ်ပြန်သူများသည်၊ အနှုတ် လက္ခဏာဖြစ်ရပ်များအား အာရုံထားလေ့ရှိပြီး၊ ရဲရင့်ပြီး တီထွင်ဖန်တီးမှုရှိသော အားတက်ဖွယ် သာဓကများစွာတို့အား သတိမမူ၊ အသိအမှတ်မပြု၊ အားပေးထောက်ခံခြင်းမပြုဘဲ ရှိနေတတ်ကြ သည်။

ထိုဖြစ်ရပ်များက၊ ပြင်ပပါဝင်ပတ်သက်မှုအား ဦးဆောင်လမ်းပြသော၊ အဖိုးတန်လှသော သင်ခန်းစာများနှင့် နည်းဗျူဟာများကို လမ်းညွှန်ပြသလျက်ရှိကြသည်။ ၎င်းနည်းဗျူဟာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ

တွင်သာမက၊ အခြားသော ပဋိပက္ခအလွန် ထိခိုက်ပျက်ပြားလွယ်အဆင့်ရှိသည့် နောက်ခံ အခြေအနေများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။ ထိုနည်းဗျူဟာများမှာ - အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ဒေသခံများ၏ ဦးဆောင်မှု

နိုင်ငံတကာမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည်၊ မြန်မာပြည်၏ အနုစိတ်ခဲယဉ်းရှုပ်ထွေးလှသော အခြေအနေကို သတိပြုသိရှိရန်နှင့်၊ ဒေသခံဝန်းကျင်အခြေအနေကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ထိန်းကျောင်းလမ်းညွှန်ပြနိုင်ရန်အတွက်၊ ဒေသခံများဦးစီးသည့် လုပ်ငန်းများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်၊ အားပေးထောက်ခံမှုများကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ရေရှည်ဖြစ်ခြင်း

အထက်ဖော်ပြခဲ့သော ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှု အဆင့်ဆင့်တို့သည် ရာစုနှစ်များစွာမှ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများအနေဖြင့် ထိရောက်သေချာသော ပြောင်းလဲမှုပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် လိုအပ်သောအချိန်ကာလအား လက်တွေ့ကျကျ ရှုမြင်သောရေ ရှည်တည်တံ့သည့် ရှုထောင့်အမြင်ကို မွေးမြူကြရမည်။ ဤကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနည်းက လပေါင်း များစွာသာမက၊ ၂၀၁၅ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကာလများအထိ၊ အရင်းအမြစ်များအား ထောက်ပံ့ပါမည်ဟူသော အထင်ကရ ကတိကဝတ်တစ်ခု လိုအပ်လေသည်။ အကယ်စင်စစ်မူ ပြောင်းလဲမှုသည် ဆယ်စုနှစ်ကျော် ရက်ရှည်လများစွာ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းမှသာဖြစ်ပေါ်ရောက်ရှိလာပေလိမ့်မည်။

ကြိတ်အတွင်း၌ အလုပ်လုပ်ခြင်း

အဆုံးသတ်တွင်မူ၊ နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းအဆင့် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံရေးအင်အားစုကြီး၏ အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများကိုသာမက၊ လက်ရှိအချိန်အထိ လစ်လျူရှုခြင်းခံနေရသော၊ ကျယ်ပြန့်လှသော အလယ်ပိုင်းမှ အင်အားစုများနှင့် လည်း ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွင်မူ ထိုအလယ်ပိုင်းသည် လူအများစု ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ကြပြီး၊ ထိုသူတို့သည် တိုင်းနှင့် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ နာမည်ကြီးမီဒီယာလောက၏ ထုတ်ဝေသူများနှင့် စားသုံးသူများ၊ အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ထောက်ခံမှုရရှိထားသော ကိုယ်စားလှယ်များ၊ သမဂ္ဂများ၊ ကျောင်းသားအသင်းအဖွဲ့များ၊ တောင်သူလယ်သမားများ၊ မြို့နေအလုပ်သမားများ၊ ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။ မတည်ငြိမ်မှုနှင့် မျိုးနွယ်စုများအကြား အကြမ်းဖက်မှုတို့အား ရင်ဆိုင်နေရသော်လည်း၊ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး

သဘောတူညီချက်ကြောင့်၊ ပြည်ပမှတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ (သို့) သဘောတူညီချက်များအား ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုအကျိုးရလဒ်များ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ကြပြီး၊ ၎င်းပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက ရေရှည် တည်တံ့ ပြီး အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ရာ၌ လိုအပ်သော လိုက်လျော အလျော့ပေးမှုများနှင့် ပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ဆောင်စေသည့် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍကို ရရှိ ပေလိမ့်မည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြမည့် အကြောင်းအရာများသည်၊ ထိုနည်းပျူဟာများအား အောက် ခြေတွင် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်းများတွင်မည်သို့အသုံးပြုခဲ့ကြသည်ဟူသော လက်တွေ့ ဥပမာများနှင့် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များအား သရုပ်ဖော်ပြသမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအစပျိုး ကြိုးပမ်းမှုများက ရှေ့ခရီးအတွက် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဦးတည်ချက်များ၊ ချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင် ရန်လမ်းကြောင်းများနှင့် အပြင်လူများ၏ အားပေးထောက်ခံမှုများကို လမ်းညွှန်ပြသလျက်ရှိကြသည်။

ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ဒေသခံများဦးဆောင်မှု

အပြင်လူများအတွက်မူ မြန်မာဒေသခံပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ ဦးစီးဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေသော အထင်ကရလုပ်ငန်းသာဓကများသည် ရှုပ်ထွေးမှုအခြေအနေအား ထိန်းကျောင်းရာ၌ အလွယ် တကူရရှိနိုင်သော အဖိုးတန်လှသည့် အရင်းအမြစ်များ ဧကန်အမှန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခြင်းအရာအား မြန်မာပြည်တစ်ဝှမ်း ကွဲပြားသော ဒေသများ၌ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစပျိုးလုပ်ငန်းများက သရုပ်ဖော်ပြသလျက်ရှိသည်။ ပဋိပက္ခဆိုင်ရာကိုယ်ပိုင်ဆန်းစစ်လေ့လာမှုရလဒ်ကို အသုံးပြု၍လုပ် ငန်း စတင်လုပ်ဆောင်ရန်နေရာကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ကြသောဒေသခံပါဝင်လှုပ်ရှားသူတို့၏ အလားအလာ ရှိသည့် အခန်းကဏ္ဍကို ရခိုင်ဒေသရှိ မြန်မာဦးစီးသော လုပ်ငန်းများက လက်တွေ့ပြသလျက်ရှိသည်။

ကချင်ပြည်နယ်တွင် ဆက်လက်အားထုတ်လျက်ရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုကဲ့သို့သော အဆင့်မြင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံရေးများရှိနေသည့် အခြေအနေတွင်ပင် ဒေသခံများ၏ ပိုင်ရှင်စိတ်ဓာတ်က အရေးပါလှသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့အား သတိပေးလျက်ရှိကြသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အကြမ်းဖက်မှုအားရင်ဆိုင်ခြင်း- ဒေသခံများဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေး အစပျိုးလုပ်ငန်းများ

အနောက်တိုင်းမီဒီယာသတင်းများနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အဖွဲ့အစည်းများက ရခိုင်နှင့်ရိုဟင်ဂျာလူထု အကြား သွေးကွဲမှုရလဒ်များနှင့် ထိရလွယ်သော တင်းမာမှုများဖြစ်ပေါ်စေသည့် ကြောက်မက် ဖွယ်ဆိုးရွားလှသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုသာ ဂရုပြုအာရုံစိုက် နေကြသော်လည်း မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များကမူ အခြေအနေအားခြားနားစွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့ကြသည်။ သူတို့

ကရာဇဝတ်မှုများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ၏ ခက်ခဲပြင်းထန်လှသော သဘောသဘာဝကို အသိအမှတ် ပြုထားကြသည်။ သူတို့၏ ပဋိပက္ခအပေါ် ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ချက်တွင် ပထုတ်ခံရခြင်းနှင့် အဆင့်အတန်းခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း အတွေ့အကြုံများ၌ ရှင်သန်နေကြရသော ရခိုင်လူထုအား ရင်ဆိုင်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသော ဖြစ်ရပ်မှန်များ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။

နိုင်ငံတကာကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများက ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ ရိုဟင်ဂျာလူထုအတွက် လူသားခြင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများ ပေးပို့ရန် အာရုံစိုက်နေကြစဉ် ဒေသခံမြန်မာ အဖွဲ့အစည်းအချို့ကမူ ကွာဟမှုဖြေရှင်းရန် တံတားခင်းခြင်း၌ အစပျိုးအဖြစ် ရခိုင်လူထု အဖွဲ့ဝင်များ နှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းကဲ့သို့သော အခွင့်အလမ်းများရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၏ အဖိုးတန်ပုံအား ဖော်ထုတ် ပြသနိုင်ခဲ့သည်။ အစိုးရမဟုတ်သော မြန်မာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ရခိုင်လူထုနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ပြုလုပ်နိုင်ရန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းပုံအား ရှင်းလင်းပြသခဲ့သည်။ ထိုအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၌ နားထောင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လေ့ကျင့် ခန်းများ၊ ပဋိပက္ခဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနည်းလမ်းများအား ဝေမျှခြင်းနှင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း သင်ခန်းစာများပါဝင်ပြီး ထိုဆွေးနွေးပွဲများ၌ လူထုအားမေးခွန်းများထုတ်ပြီး လက်ရှိနှင့် သမိုင်းတ လျှောက်ဖြစ်ခဲ့သော အဖြစ်အပျက်များအပေါ် သူတို့၏အထင်အမြင်မှားနှင့် တွေးတော မှန်းဆ ချက်များအား စိန်ခေါ်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းမှ ဝန်ထမ်းများသည် လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော သိသာထင်ရှားသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ စတင်လုပ်ဆောင်သည့် အဆင့်တွင်ပင် နက်ရှိုင်းလှသော ရန်လိုမှုသာမက အဖွဲ့အစည်း၏ စိတ်ဝင်စားမှုများအပေါ် ကောလဟာလ သတင်းများနှင့် စွပ်စွဲမှုများအား လူထုအထဲတွင် ပျံ့နှံ့စေရန် လှုံ့ဆော်ထားခြင်းကို ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ သို့သော်လည်း ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် သူတို့အား ကြိုဆိုလက်ခံသောသူများနှင့် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ကြပြီး ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတိုးမြှင့်စေခြင်းတို့အား ဖြည်းဖြည်း မှန်မှန် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုဒေသရှိ လူထုအတွင်း ကိုးကွယ်ယုံကြည်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ သွန်သင်ချက်များ- အထူးသဖြင့် တရားမှတ်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်စေသော အရင်းအမြစ်တို့အား နားလည်သဘောပေါက်စေ၍ ငြိမ်းချမ်းမှုအား သူတို့ကိုယ်တိုင်၌ ရှာဖွေခြင်းတို့ပြုလုပ်ရန် အားပေးသည့် သွန်သင်ချက်များကို အခြေခံအာရုံစိုက် လုပ်ဆောင် စေခဲ့ကြသည်။

ထိုလုပ်ငန်းသည် လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်ဒေသခံများ အပါအဝင် လူအမျိုးမျိုးပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိသည့် ထပ်ခါထပ်ခါပြုလုပ်သော စည်းဝေးမှုများပါဝင်၍ လပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သည်။ အဆုံးတွင်မူ အခြေခံယုံကြည်မှုကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြပြီး ထိလွယ်ရှလွယ်မှုအရှိဆုံး ပြဿနာရပ်များဖြစ်သည့် ရိုဟင်ဂျာလူထုများအပေါ် သဘောထားအမြင်များကို ဆွေးနွေးရန်ဖြစ်နိုင်ချေရှိလာခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ငန်း၏ ရလဒ်အဖြစ် ရခိုင်ခေါင်းဆောင်များသည် ရိုဟင်ဂျာလူထုအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အပြန် အလှန် ဆွေးနွေးခြင်းအား ပံ့ပိုးကူညီရန်အဖွဲ့အစည်း၏ အားပေးထောက်ခံမှုကို တောင်းခံလာ ကြသည်။

ထိုလုပ်ငန်း၏ အောင်မြင်မှုသည် ရှုပ်ထွေးသော အခြေအနေကိုသတိဖြင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစား ထားသော ပဋိပက္ခခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ချက်အား မြန်မာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက လက်ခံ ယုံကြည်နိုင်မှုစွမ်းရည်အပေါ်တွင် မူတည်လျက်ရှိသည်။ ထိုမှ ရရှိလာသော နည်းပျူဟာများကသာ ပြဿနာနောက်ခံအရင်းအမြစ်များအား တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းနိုင်စေမည်ဖြစ်ပြီး လူထုအဖွဲ့အစည်းပိုမိုကြီး ထွားခြင်းကို အထောက်အကူဖြစ်စေကာ လျော်ကန်သင့်မြတ်ပြီး လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိသော လမ်း ကြောင်းအသစ်များကို ရှာဖွေနိုင်စေခဲ့သည်။

မြန်မာအစိုးရနှင့် ကေအိုင်အေဆွေးနွေးပွဲများ

လက်ရှိပြုလုပ်လျက်ရှိသော မြန်မာအစိုးရနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၌ ခက်ခဲမှုအရှိဆုံးစိန်ခေါ်မှုများမှာ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခများနှင့် ပတ်သက်သော စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများပင်ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားဆဲ ပဋိပက္ခများက ဆွေးနွေးပွဲများအား ပိုပြီးခက်ခဲ စေလျက်ရှိပြီး ထိုအချက်ပြမီးများက နိုင်ငံတကာမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ ပုပန်မှုနှင့် စိတ်ဝင်စား မှုများကို စွဲဆောင်လျက်ရှိပြီး ပြင်ပမှကြားဝင်ဖျန်ဖြေသူများအဖြစ် ဝန်ဆောင်မှုများပေးကြရန် စိတ်အားထက်သန်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် အကုန် ၂၀၁၃ ခုနှစ်နှစ်ဆန်းပိုင်း အစိုးရ၏ ထိုးစစ်ဆင်မှုက KIAအပေါ်တွင် ဆုံးရှုံးမှုများအား ဖြစ်စေရုံသာမက ပြည်သူလူထုအား ဆိုးရွားလှသော နေရာပြောင်းရွှေ့ဖယ်ရှားမှုနှင့် ပို၍နက်ရှိုင်းသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းကိုဖြစ်စေခဲ့ပြီး ကချင် ဒေသအခြေအနေအား အသစ်သောအကျပ်အတည်းအဆင့်သို့ ရောက်ရှိစေခဲ့လေသည်။ ထိုပဋိပက္ခ သည် တရုတ်အစိုးရအတွက် နယ်စပ်တစ်လျှောက် ကချင်ဘေးဒုက္ခသည်များ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရောက်ရှိလာသည့်အပေါ် အရေးပေါ်တုန့်ပြန်မှုပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့် အခြေအနေသို့ တွန်းပို့ ပေးခဲ့သည်။ အကျပ်အတည်းကို စီမံဖြေရှင်းရာတွင် တရုတ်နယ်နိမိတ်အတွင်းသို့ ဖုံးဆန်များ ကျသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသော အမျက်ဒေါသနှင့် မြန်မာ-တရုတ်နယ်စပ် တစ်လျှောက်တွင်

နေထိုင်ကြသော ကချင်လူမျိုးစုဝင်များအတွင်း ပူပင်မှုများကိုလည်း ထည့်သွင်း ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်း ရပေမည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ဘေကျင်းအစိုးရမှ နေပြည်တော်သို့ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အချုပ် အခြာ အာဏာအား⁹ ထိပါးစေခြင်းတို့ကို ဆက်လက်မပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုသော အပြင်းထန်ဆုံးနှင့် လူသိထင်ရှားမှုအရှိဆုံး သတင်းစကားများပေးပို့ခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေတွင် ဗဟိုတရုတ်အစိုးရက တရုတ်နိုင်ငံရွှေလီမြို့တွင် မကြာသေးခင်က လက်ခံကျင်းပခဲ့သော ကချင်ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများအား ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ဝင်ရောက် နေရာယူလာခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများသည် အကြမ်းဖက်မှုအကျယ်အဝန်းကို ကန့်သတ်နိုင်ခြင်းနှင့် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ပူးပေါင်း၍ ပူးတွဲကြေငြာစာတမ်းထုတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းစသည့် အောင်မြင်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း မြန်မာအစိုးရနှင့် KIA ခေါင်းဆောင်တို့က ဆွေးနွေးပွဲများ၌ တရုတ်ကဖျန်ဖြေပေးခဲ့သည်ဟူ၍ ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသော အဆိုအပေါ်တွင် မကျေမချမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲနှင့် နီးစပ်သူများက တရုတ်နိုင်ငံအား ကြားနေအဖြစ် တွေ့မြင်ရခြင်းမရှိသောကြောင့် အသင့်တော် ဆုံးသော ကြားဝင်ဖျန်ဖြေသူအဖြစ် မြင်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းလှကြောင်းကို အလျင်အမြန် ထောက်ပြ ခဲ့ကြသည်။ အကယ်စင်စစ်မူ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ကချင်ပြည်နယ်မှ ကျယ်ပြန့်များပြားလှသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာစိတ်ဝင်စားမှုများ သာမက မြန်မာအစိုးရနှင့် ကချင်အင်အားစုများအား တရားဝင် ဖြစ်စေ၊ တရားမဝင်ဖြစ်စေနည်းမျိုးစုံဖြင့် ထောက်ပံ့ကူညီထားမှုများကြောင့် ပဋိပက္ခ၌ပါဝင် ပတ်သက် သူအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်လေသည်။ ပိုမိုဆိုးရွားစေသည့်အချက်မှာ ဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်သူများက တရုတ်နိုင်ငံသည် ဆွေးနွေးပွဲအတွင်း ဆွေးနွေးရန်အချက်များအား ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များအား ဆွေးနွေးပွဲမှ ချန်လှပ် ထားရန် တွန်းအားပေးခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများ ပေါ်ပေါက် ခဲ့ကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တရုတ်သည် မြန်မာအစိုးရ (သို့မဟုတ်) KIAတို့၏ဖိတ်ခေါ်ချက် (သို့) အသိပေးသဘောတူညီချက်မပါဘဲ ပြင်ပကြားဝင်ဖျန်ဖြေ သူ အဖြစ်ပါဝင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြင်ပကြားဝင်ဖျန်ဖြေသူတို့၏ မဖြစ်မနေ လိုက်နာ ရမည့် လမ်းညွှန်ချက်ပထမအချက်အား လစ်လျူ ရှုခဲ့သည်။

⁹ see “ A Tentative Peace in Myanmar’s Kachin Conflict”, page 12, Crisis Group Asia Briefing No 140, 12 June 2013

ဆွေးနွေးပွဲအား ဒုတိယကြိမ်ပြုလုပ်ပြီးသည့်နောက်၊ တတိယအကြိမ်အား အစိုးရထိန်းချုပ်သော ကချင်ပြည်နယ်မြို့တော် မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် မြန်မာအစိုးရက အောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင်မူ တရုတ်အစိုးရသည် ကြားဝင်ဖျက်ဖြောင့်မှုအဖြစ်မှ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူအဖြစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာနှင့် မြန်မာပြည်ပါဝင်လှုပ်ရှားသူအချို့အား ဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်ခြင်းမှ ကန့်ကွက်ခြင်းကဲ့သို့သော လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်မှုရှိနေသေးသော်လည်း ထိုသို့သော အပြောင်းအရွှေ့က ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိသူ အဖြစ်မှ ပဋိပက္ခအပေါ်၌ လွှမ်းမိုးချယ်လှယ် စိတ်ဝင်စားမှု များရှိနေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ဆင်းသက်ခဲ့ရလေသည်။ တတိယအကြိမ် မြောက်ဆွေးနွေးပွဲမှ မြစ်ကြီးနား၌ KIA ဆက်ဆံရေးရုံးတစ်ခု တည်ထောင်နိုင်စေခဲ့ပြီး KIAအား အကြံဉာဏ်ပေးနိုင်မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးအထောက်အကူအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကာ ဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကချင်လူထု ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သော ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ဤစာတမ်းအား ရေးသားနေစဉ်အတွင်းတွင် မြန်မာအစိုးရ နှင့် ကချင် လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ (KIO)တို့ ပို၍နီးစပ်သော ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပို၍ပြောင်မြောက်သော နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်းမှုတို့ပြုလုပ်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အချက် (၇)ချက်ပါသော သဘောတူညီချက်အား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြလေသည်။

မြန်မာအစိုးရနှင့် KIAတို့၏ ဆွေးနွေးပွဲများသည် ဒေသခံများဦးစီးသော လုပ်ငန်းစဉ်အား နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံးက သဘောတူဆန္ဒရှိကြောင်းကို ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ပဋိပက္ခများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ကြုံတွေ့နေရသော ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် ကန့်သတ် တားဆီးမှုများအား အသေးစိတ်နားလည် သဘောပေါက်ကြသော မြန်မာပါဝင် လှုပ်ရှားသူများက အင်အားကြီးမားသော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ ဖိအားပေးမှုများ ရှိနေစဉ်၌ပင် မြန်မာဦးစီးသော ဖြေရှင်းနည်းအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ရေရှည်ဖြစ်ခြင်း

မြန်မာပြည်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်းတို့ အပါအဝင် ကဏ္ဍများစွာတို့အတွက် ပမာဏများစွာဖြင့် စုပြုံဝင်ရောက်လာသော ပြင်ပအရင်းအမြစ်များနှင့် အထောက်အပံ့များကို တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ များစွာသောပဋိပက္ခ နှင့် နောက်ပိုင်းအခြေအနေများ တွင် မြင်တွေ့ရသကဲ့သို့ပင် အောက်ခြေ၌ လက်တွေ့လုပ်ဆောင် နေကြသူများသည် ညှာတာမှုကင်းမဲ့သော Catch -22 ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု အကြပ်ရိုက်ခြင်းအခြေအနေ၌ မကြာခဏ အငိုက်မိလေ့ရှိသည်။ တစ်ဖက်တွင် အလှူရှင်များသည် ပဋိပက္ခအသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး

အတွက် ဒေသခံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များ တည်ဆောက်ရန် အလားအလာရှိသော အရေးကြီးသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အရင်းအမြစ်များအား ကမ်းလှမ်းလျက်ရှိသော်လည်း အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု စက်ဝိုင်းနှင့် အလှူရှင်တို့၏ တောင်းဆိုချက်များသည် ရေရှည်တည်တံ့မှု ရှုထောင့်အမြင်ကင်းမဲ့ပြီး လက်တွေ့မဆန် လက်လှမ်းမမီနိုင်သည့် ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များနှင့် အချိန်ဇယား သတ်မှတ် ချက်များအား သတ်မှတ်ပြဌာန်းလေ့ရှိကြသည်။

လက်တွေ့တွင်မူ မြန်မာလူမျိုးစုပဋိပက္ခနှင့် လက်ရှိစိန်ခေါ်မှုများသည် နှစ်ပေါင်းရာနှစ်ချီ၍ အမြစ် တွယ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲမှုသည် အရင်းအမြစ်များအပေါ်တွင် အခြေခံကာ ပြုလုပ် ထားသော ကတိကဝတ်များလိုအပ်ပြီး လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း နှင့် အောင်မြင်မှုသည် လပိုင်းကာလအတွင်း (သို့) ၂၀၁၅ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကာလအထိတိုင်အောင်ပင် ဖြစ်မြောက်ရန် မသေချာပေ။ ထိုအစား ပြောင်းလဲမှုသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ရေရှည်တည်တံ့အောင် လုပ်ဆောင် မှုကြောင့်သာ ပေါ်ထွက်လာပေမည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တိုက် လက်တလောလုပ်ငန်းစဉ်ရှိ သာဓကများစွာက ရေရှည်ဖြစ်သော ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနည်း၏ လိုအပ်မှုကို မီးမောင်းထိုးပြလျက်ရှိသည်။

အမျိုးသမီးများနှင့် လူထုပါဝင်စေခြင်းအတွက် ကရင်တို့၏ စံနှုန်း (မော်ဒယ်လ်)

အစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU)အကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအပေါ် လက်ရှိကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စစ်ဆေးသုံးသပ်ချက်ကရေရှည်အကျိုးသက် ရောက် မှုရှိစေသည့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနည်း၏ အရေးပါပုံကို သရုပ်ပြခဲ့သည်။ မြန်မာလုပ်ဖော်ဆောင်ဖက် အများအပြားက ထိုဆွေးနွေးပွဲများသည် အခြားသော စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက လူထုပါဝင်မှုပို၍ ရှိစေသည်ကို ထောက်ပြခဲ့ကြသည်။ KNUဘက်တွင် လူထုအဖွဲ့ အစည်းများက မှတ်တမ်းသိမ်းဆည်းသူများ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ လူထုညှိနှိုင်း တိုင်ပင် မှုများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏အခန်းကဏ္ဍများအတွက် ကြိုးပမ်းနေရာယူ ခဲ့ကြသည်။ ယင်းဖွံ့ဖြိုးမှုကို ရှင်းလင်းပြရာတွင် ဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း ပါဝင်ခဲ့သော ကရင် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ နေထိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် KNU ရရှိခံစားရသော အကျိုးအမြတ်အား အလျင်အမြန်ထောက်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာစွာ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခကြောင့် ပြည်သူလူထုများ ရွေ့ပြောင်းနေထိုင်ရခြင်း၊ လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်ခံရခြင်းနှင့် အသက်ဆုံးရှုံးခြင်းစသည့် ဆိုးရွားပြင်းထန်လှသော ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော်လည်း နယ်စပ်ဒေသရှိ လူအများမှာ သိသာထင်ရှားသော ထောက်ပံ့မှုများ၏

အကျိုးခံစားသူများအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေခဲ့သည်။ ခိုင်မာတောင့်တင်းသော အရင်းအမြစ်များနှင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှုများအား လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် မြှုပ်နှံခဲ့ကြသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးအပ်ခြင်းထက်ပို၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ပြီး အလားအလာရှိသော ရွေးချယ်မှုဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ရလဒ်အားဖြင့် ကရင်လူထုအတွင်း၌ ကျယ်ပြန့်မှုများပြားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ခေါင်းဆောင်မှုများပေါ်ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ¹⁰ အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ကန့်သတ်ထားရှိသော်လည်း ကရင်ကိစ္စတွင်မူ ကွဲပြားသော အခြေအနေရှိလေသည်။ ပထမအချက်အနေဖြင့် နောဇီပိုးရာစိန်က အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်းသည် KNU ခေါင်းဆောင်မှုအတွင်း အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍကို ပြသခဲ့သည်။ ဒုတိယအချက်အားဖြင့် KNUသည်ကရင်အမျိုးသမီးများအဖွဲ့အစည်းနှင့် ကရင်အမျိုးသမီးလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ကဲ့သို့သော ခွန်အားကြီးမားပြီးတက်ကြွသော ကရင်အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကွန်ယက်များစွာတို့မှ အကျိုးများစွာ ခံစားရခြင်းဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်၌ ထိုအဖွဲ့အစည်းများ၏ တက်ကြွသော အခန်းကဏ္ဍသည် နယ်စပ်မှ အတွေ့အကြုံ များနှင့် အလှူရှင်များ၏ နှစ်ပေါင်းများစွာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုတို့မှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်ရာ ရေရှည် တည်တံ့သော ထောက်ပံ့ကူညီမှု၏ အရေးပါပုံကို ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။

စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း

ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသော လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများအကြား စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းအား သုံးသပ်လေ့လာချက်သည် ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသော ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနည်းလိုအပ်ပုံကို ထပ်ဆင့်သရုပ်ဖော်ပြသခဲ့သည်။ သမ္မတသိန်းစိန်သည် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၊ တပ်မတော်တို့သာမက လူအများစုဖြစ်သော ဗမာလူထုတို့နှင့် ဆက်သွယ်မှုကွင်းဆက်များ တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ပင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကလည်း ၎င်းတို့၏လူစုများအတွင်း

¹⁰ see December 2013 Opinion- Myanmar’s current peace processes: a new role for women? By Jan an Lahtaw and Nang Raw, published by the Centre for Humanitarian Dialogue and available at http://www/hdcentre.org/uploads/tx_news/41MyanmarFINAL.pdf

ကွဲပြားမှုများတိုက် စိန်ခေါ်မှုများကိုရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ရံဖန်ရံခါပင် ထိုကွဲပြားမှုများအား ရှေးရိုးဆန် အစွန်းရောက်သူများနှင့် အစွန်းမရောက် မျှတသူများအကြား အားပြိုင်မှုများ သာမက လူထုအဆင့်မှ ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ခြစားသည်ဟု တွေ့မြင်ကာ နာကြည်းမှုများအဖြစ်ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ထိုအပြင် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများသည် မျိုးနွယ်စုသီးသန့် အမှတ်လက္ခဏာတစ်ခုကို ဝေမျှနိုင် သော်လည်း ကိုးကွယ်မှုဘာသာတရား၊ ယခင်စစ်အစိုးရတို့နှင့် ဆက်ဆံရေး၊ နယ်နှင့်ခံဘဝ ဖြစ်နေခဲ့ခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြည်တွင်း၌ နေထိုင်ကျန်ရစ်ခြင်းစသည် အရေးကြီးသော အချက်များတွင် မတူကွဲပြားခြားနားမှုများရှိကြသည်။

ဤသို့သောအခြေအနေတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအနေနှင့် အဖွဲ့တွင်း စည်း လုံးညီညွတ်ရေးကို ရှာဖွေတည်ဆောက်ရန် အရေးကြီးလှပေသည်။ ကရင်ဝါရင့်နိုင်ငံရေး သမား တစ်ဦးက ဤစိန်ခေါ်မှုအား အနုပညာဆန်စွာဤသို့သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။

GNU ခေါင်းဆောင်ပိုင်းများသည် မတူညီကွဲပြားမှုများကို သတိပြုမိပြီးလေးစားတက်စေရန် ဉာဏ်ပညာရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အုတ်ချပ်များအား အံဝင်ကျဖြစ်စေသောနည်းလမ်းများ ရှာဖွေနိုင်ရန် ပါးနပ်မှုရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ပုံသဏ္ဍန်နှင့် အရွယ်အစားကွဲပြားသော အုတ်ချပ်များအား အဝေး သို့လွှတ်ပစ်ပါက အုတ်နံရံသည် ခိုင်မာတည်တံ့နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။¹¹

စိန်ခေါ်မှုရှိနေသော်လည်း တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုအဖွဲ့များအကြား စည်းလုံးမှုတည်ဆောက် ရေးနှင့် ပက်သက်သော သိသာထင်ရှားသည့်လုပ်ငန်းများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် မီဒီယာများ (သို့) စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက သူတို့၏အစီရင်ခံချက်အပေါ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ချက်များ တွင် ထိုသို့သောဖြစ်ရပ်များအား ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း မရှိကြသော်လည်း ရေရှည်ငြိမ်းချမ်းရေး အားထုတ်မှုများအတွက် မရှိမဖြစ်အခြေခံအုတ်မြစ် တည်ဆောက်ခြင်းအတွက် အရေးပါသော ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြစ်သောကြောင့် မှတ်တမ်းတင်သင့်ပေသည်။ မျိုးနွယ်စုများအတွင်းနှင့် တိုင်းရင်း

¹¹ ကရင်ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ၂၀၁၂တွင်ပြုလုပ်သော မြန်မာအစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးရာ၌ ပါဝင်တက်ရောက်သူတစ်ဦးအဖြစ်သာမက နည်းလမ်းပေါင်းများစွာဖြင့် လက်ရှိကာလအထိ GNU တွင် အမှုထမ်းနေသောကလောင်အမည် Poo Ta ၏ “Demolishing Unity is Political Suicide” တွင်ဖတ်ရှုပါ။

သားမျိုးနွယ်စုများအကြား စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ဥပမာများကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

(က) အတွင်း၌ စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း- ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီနှင့် လူထုညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းများ

၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုရယူခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) သည်သူတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ကွင်းဆက်များ ချိတ်ဆက်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် တရားဝင်ဖြစ်လာရန် ကြိုးပမ်းခြင်း စသောစီမံခန့်ခွဲမှုကို ရင်ဆိုင်ကြရလေသည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ပဋိပက္ခများ၊ အစွန်းရောက်စွာ သီးသန့်နေထိုင်ခြင်း နှင့် ဂိုဏ်းကွဲခြင်းတို့နောက်တွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအဖြစ်မှ ဂိုဏ်းကွဲနေကြသော ကရင်နီလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၊ တိုင်းပြည်ပြင်ပထိုင်းနယ်စပ်တွင်လှုပ်ရှားသူများ နှင့် ရန်ကုန်တွင်အခြေစိုက်သော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ စသည်ဖြင့် ထောက်ခံသူ မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူတို့အပေါ် တာဝန်ယူပြီး ကရင်နီလူထုတို့နှင့် တိုက်ရိုက် ဆက် စပ်ဆောင်ရွက်ရသော နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်ခုအဖြစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းရန် လိုအပ်ခဲ့သည်။

ယင်းလိုအပ်ချက်အားတုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် KNPPခေါင်းဆောင်တို့သည် လူထုအား ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြနိုင်ရန်နှင့် လူထု၏ပုန်စိုးရိမ်မှုများနှင့် ရည်မှန်းချက်များအား ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်မှုကို ရရှိရန်ဟူသော ဒွန်တွဲအခွင့်အလမ်းကို ပေးစွမ်းနိုင်သော လူထုတိုင်ပင်ညှိနှိုင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအတွင်း မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးအားပေးထောက်ခံမှု ကနဦးခြေလှမ်း (MSPI)¹² အဖွဲ့ကစီစဉ်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် KNPP ကိုယ်စားလှယ်များက ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း နှင့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များအား စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့၌ အတူတကွ ပါဝင်နိုင်စေခဲ့သော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်မှ အတွေ့အကြုံအား ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ ကြသည်။ KNPP ခေါင်းဆောင်ပိုင်းကလည်း ပြည်သူလူထုနှင့် ယခင်က ရန်လိုဆန့်ကျင် ခဲ့ကြသူများ၏ ကြိုဆိုလက်ခံခြင်းခံကြရသော အတွေ့အကြုံမှလာသည်

¹² MPSI Field Report Community Consultation Workshop, 11-12 September 2013, Chiangmai

အကောင်းမြင်မှု အား ဝေငှပြောကြားခဲ့သည်။ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်က ရေရှည်အကျိုးသက် ရောက်မှု ရှိသည့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ချက်ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ KNPPခေါင်းဆောင် ပိုင်းသည် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း လုပ်ငန်းများ၌ပိုမို ကောင်းမွန်စွာ အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ကြစေရန်အတွက် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း များအကြား စွမ်းဆောင်ရည်များ မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်ချက်ကို သတိပြု မှတ်သား နိုင်ခဲ့သည်။ အနာဂတ်တွင် ပြုလုပ်မည့် အစည်းအဝေးပွဲများတွင် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ အာရုံစိုက်မှုအား ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းမှ ပို၍ခက်ခဲသော နိုင်ငံရေး ကိစ္စရပ်များသို့ ပြောင်းလဲနိုင်ရန် မျှော်လင့်ပြီး ရေရှည်မျှော်မှန်းချက်အနေဖြင့် ပတ်သက် ဆက်နွယ် သူများအကြား သဘောတူညီမှုပိုမိုခိုင်မာစေရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုမှတ်သားခဲ့ကြသည်။ သို့မှသာလျှင် ကရင်နီ ညီလာခံတစ်ခုကို စည်းရုံးဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

KNPP ၏ အတွေ့အကြုံများက စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်သည့် ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်နိုင်ခဲ့သည့် ဒေသခံများ ဦးစီးသော ပြောင်မြောက်သည့် လုပ်ရပ်အား ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။

(ခ) စည်းလုံးမှု တည်ဆောက်ခြင်း-ကရင်-ရှမ်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

ကရင်နှင့် ရှမ်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများသည် ညှိနှိုင်းရေးစားပွဲပေါ်၌ မိမိတို့၏ အနေအထားကို အားဖြည့်နိုင်ရန် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများအကြား စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ခြင်း အလောတကြီး လိုအပ်ကြောင်းကို သတိပြုမိကြပြီး သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို ပို၍ စနစ်တကျဖြစ်စေရန်နှင့် ဆက်သွယ်မှုကွင်းဆက်များအား ပိုပြီးခိုင်မာစေရန် အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက် လာခဲ့ကြသည်။ KNU နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကောင်စီ (RCSS) တို့ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သော ပူးတွဲကြေငြာစာတမ်းက ၎င်းနည်းဗျူဟာ၏ အောင်မြင်မှုကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း သရုပ်ဖော်ပြသလျက်ရှိသည်။ ထိုကြေငြာစာတမ်းက ကာလ ပေါင်းများစွာ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းအား ထင်ဟပ် ပြသခဲ့ပြီး အောက်ပါအတိုင်း ကောက်ချက်ချနိုင်လေသည်။

ပထမအကြိမ်အနေဖြင့် ဗမာပြည်နှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးတို့ အတူတကွ လာရောက်၍ ဗမာနိုင်ငံသားတိုင်းဆီသို့ တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး တရားမျှတမှုရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေးအား ယူဆောင် လာနိုင်ရန် ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းကို ပြုလုပ်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် စည်းလုံးမှုနှင့် အများသဘောဆန္ဒ

တို့အပေါ် အခြေခံဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုတိုင်းက လုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှု အတွက် အတူတကွ လှုပ်ရှားကြရမည်ဖြစ်သည်။¹³

ဤအချက်က ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်သောကာလအတွင်း ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်သော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပုံနှင့် အားပေးထောက်ခံမှုလိုအပ်ပုံတို့အား ရှင်းလင်းစွာ သတိပေးချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် လုပ်ဆောင်နေကြသော လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များက ထိုသို့သော သာဓကများအား လေးစားသဘောကျမှုများစွာတို့ဖြင့် ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ သူတို့က ဒေသခံမြန်မာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများက အုတ်ချပ်များအား အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်စေရန် စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှုအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အခြေခံအုတ်မြစ်ကို တည်ဆောက်ကြသည့်ဖြစ်ရပ် ဥပမာများအား အသားပေးပြောဆိုကြသည်။တိုးတက်မှုအား အလျင်အမြန်လိုအပ်နေသည်ဖြစ်ရာ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား နှောင့်နှေးစေရန်မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို သဘောပေါက်ခဲ့ပြီး ထိုကြိုးပမ်းမှု၌ တည်တံ့သော အားပေးထောက်ခံမှုနှင့် အပြင်းအထန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုတို့အား ကာလကြာရှည်စွာ လိုအပ်လိမ့်မည်ဟု ဖိအားပေးလျက် ရှိသည်။

အထက်ဖော်ပြပါသာဓကများက တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုပါဝင်လှုပ်ရှားသူတို့အကြား ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသော လေးစားအထင်ကြီးဖွယ် အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများကို ညွှန်ပြလျက်ရှိနေကြစဉ် ဒေသခံ ဦးစီးသောလုပ်ငန်းအား ရေရှည်ဆောင်ရွက်မည်ဟူသော သဘောတူကတိပြုချက်တစ်ခုသည် လူများ စုပေါင်းမှုတို့အတွက် အလျင်စလို လိုအပ်လေသည်။ ရေမျိုးဆက်အဖွဲ့ကဲ့သို့သော တည်ရှိပြီးသား ဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီလိုလားသူ အဖွဲ့အစည်းများအားလည်းကောင်း၊ အစည်းအရုံးများ၊ မီဒီယာများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီအသစ်များတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများတွင် လည်းကောင်း၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုး (USDP)ကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးပြီးစ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများတွင်လည်းကောင်း ပို၍ကျယ်ပြန့်သော လွှတ်တော်တွင်လည်းကောင်း ခွဲခြားမှုများနှင့် ကွဲထွက်မှုများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး တူညီချက်များအား စုစည်းတည်ဆောက်ရန် လိုအပ်လေသည်။ အဆုံးသတ်ပန်းတိုင်မှာ စည်းလုံးမှုစိတ်သဘောထားကို ထိန်းသိမ်းကာ မည်သည့်အရင်းအမြစ်အပေါ်ဖြစ်စေ ရရှိထားသော

¹³ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် ရှမ်းပြည်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကောင်စီ ပူးတွဲကြေငြာစာတမ်း ၁၇ ဇူလိုင် ၂၀၁၃။ <http://www.english.panglong.org>ကို ဖတ်ရှုပါ။

သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းများအား ခုခံတိုက်ခိုက်ပြီး တိုင်းပြည်၏ ကြွယ်ဝလှသော ကွဲပြားခြားနားမှုအား လက်ခံထွေးပိုက်သော မြန်မာဦးစီးသည့် ကြိုးပမ်းမှုပင်ဖြစ်လေသည်။

ကြိတ်အတွင်း၌ အလုပ်လုပ်ခြင်း

မြန်မာပြည်ကို ထောက်ပံ့လျက်ရှိသော ပြင်ပမှ ကူညီသူများ၊ အထူးသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံမှ အလှူရှင်များသည် နယ်စပ်ဒေသအခြေစိုက် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများနှင့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသူ များအား ထောက်ပံ့ကူညီရေး၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ အလေးထားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းပြည် ပွင့်လင်းလာသည်နှင့်အမျှ ယခင်ကအထီးကျန်ဖြစ်နေခဲ့သော လူစုများထံသို့ လက်လှမ်းမီ ရောက် ရှိနိုင်ရန်ဖြစ်နိုင်ခြေများ ဝင်ရောက်လာကြသည်။ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက် သောလုပ်ငန်းများအားထောက်ပံ့ရန် အရာရောက်သော ငွေပမာဏများအား ငြိမ်းချမ်းရေး အလှူရှင် များအား ထောက်ပံ့ကူညီမှုအဖွဲ့¹⁴ ကဲ့သို့သောအဖွဲ့အစည်းများမှ တဆင့်လွယ်ကူစွာ ရရှိလာ ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာလူဦးရေအများစုနှင့် ဆောင်ရွက်ရမည့် ကနဦးလှုပ်ရှားမှုများအတွက် အထောက် အပံ့များကမူ အချိန်မီ ရောက်ရှိခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ယခင်ဖော်ပြခဲ့သော ကဏ္ဍများ၌ တွေ့ရှိရသကဲ့သို့ပင် ထိုအချက်သည် လူအများစုဖြစ်သော ဗမာလူဦးရေတို့အတွက် အထောက် အပံ့ကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် သူတို့ဝန်းကျင်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေးနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ခြင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများမှ အဆက်အသွယ်ပြတ်တောက်နေမှု ဘေးအန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ဤသို့လစ်ဟာချက်ရှိနေသော်လည်း လူအများစုဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးတို့ထံ လက်လှမ်းမီအောင် သွားရောက်၍ ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်ခြင်းတို့ပြုလုပ်ခဲ့သော ဒေသခံများဦးစီးသည့် ပြောင်မြောက်သော လုပ်ငန်းသာဓကများလည်း ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

¹⁴ PDSGနှင့် ပတ်သက်သော နောက်ခံသမိုင်းကို သိရှိရန် Burma News Internationမှ ထုတ်ပြန်သော “Deciphering Myanmar’s Peace Process, a Referance Guide, 2013” တွင် ဖတ်ရှုပါ။

မူလလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုအား ရင်ဆိုင်ခြင်း-မူလလင်ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုတစ်ပိုက် ဒေသခံဦးစီးသော ကနဦးလှုပ်ရှားမှုများ

မြန်မာသတင်းလောကနှင့် လူထုအခြေပြုလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူတစ်ဦးတို့က တစ်ဟုန်ထိုး ပျံ့နှံ့နေသော မူလလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုများကို တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် အောင်မြင်ကျော်ကြား လူသိများသော စာပေပညာရှင်တစ်ဦးနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်၍ လက်ရှိဖြစ်ပေါ် လျက်ရှိသော အကြမ်းဖက်မှုများအား စိန်ခေါ်နိုင်မည့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများကိုဖော် ထုတ်ခဲ့ကြသော အတွေ့အကြုံအား ဝေငှပြောကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်တက်ရောက်သူများသည် မြန်မာသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရင်းအမြစ်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများ၊ နှင့် တစ်ဟုန်ထိုးပြောင်းလဲနေသော လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများနှင့် လူမှုရေးကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုများက လူမှုရေး သဟဇာတဖြစ်ခဲ့သောနောက်ခံသမိုင်း နှင့် ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုများအား ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်စေနိုင်ကြောင်းကို ဓာတ်ပုံပြပွဲမှတစ်ဆင့် ကြည့်ရှုခဲ့ကြသည်။

သတင်းထောက်နှင့် စာပေပညာရှင်တို့သည် ထိုပြပွဲအပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် မူလလင်တို့အကြား ဘာသာတရားများ နှီးနှောဖလှယ်မှု ဖိုရမ်များပြုလုပ်ရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ မန္တလေးမြို့ပြင်ပ အနီးတဝိုက်ရှိ ကျေးလက်ဒေသများနေလူထုများနှင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးသူများသည် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအပေါ် အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ စာပေပညာရှင်က မြန်မာလူမျိုးတို့၏ပုံပြင်ပြောသောအစဉ်အလာ နှင့် အားမာန်ပြည့်ဝသောလေ့တွင် မူလလင်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူလူထုတို့၏ ပါဝင်အထောက်အကူပြုခဲ့မှု များအား ထည့်သွင်းမှတ်တမ်းတင်သိမ်းဆည်းကြရန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်စရာအချက်များကို ကမ်းလှမ်းပြောဆိုခဲ့သည်။ ဗမာပြည်သား အိန္ဒိယအနွယ်ဝင်ဟု မိမိကိုယ်ကို ရည်ညွှန်းလေ့ရှိသော သတင်းထောက်ကမူ လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော အကြမ်းဖက်မှုအား မီဒီယာ ရှုထောင့်မှ ကြည့်ရှု၍ ပုံသေခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်းလုပ်ရပ်များ မည်သို့ဖြစ်ပေါ်လာသနည်းဟူသော မေးခွန်းများ၊ တာဝန်ယူတတ်သော သတင်း နှင့် စာနယ်ဇင်းပညာ လိုအပ်မှုစသည့် အကြောင်းအရာများဖြင့် လူထု တို့အား ထိတွေ့ဆက်ဆံစေခဲ့သည်။ ပါဝင်တက်ရောက်သူများအား ပုံသေကားကျ ကိစ္စရပ်များ ထက် ကျော်လွန်ပြီး ရှုမြင်ကြရန်၊ မြန်မာပြည်၏ ကွဲပြားခြားနားမှု များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်နှင့် မြန်မာလူမျိုးများတွင် ရှိကြသောများပြားလှသည့် သီးသန့်ကိုယ်ပိုင် အမှတ်လက္ခဏာများသည် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အင်အားအရင်းအမြစ် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်းတို့ကို သတိပြုမိရန် စိန်ခေါ်ခဲ့သည်။

လူအများစုဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးများမှ အဓိကလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ထိုလူထုအခြေပြုလုပ်ငန်းသာမက များစွာသော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း၌ လှုပ်ရှားသူများကလည်း အစိုးရဖက်မှ အဓိကပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၊ အာဏာပွဲစားများ နှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်သော အတွေ့အကြုံများကို ဝေငှပြောကြားခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏အတွေ့အကြုံများက မည့်သည့်အဖွဲ့ အစည်းကိုမျှ ကျစ်လစ်သော အဖွဲ့ဟူ၍ မှတ်ယူတတ်သည့် ထောင်ချောက်မှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့အား သတိပေးလျက်ရှိကြသည်။

လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းမှ လက်တွဲဖော်များကလည်း ဖွံ့ဖြိုးရေးအပေါ်ဆန်းစစ်ဝေဖန်နိုင်သော အမြင်များရှိပြီး မိမိတို့၏ ရာထူး၊ အာဏာနှင့် အကာအကွယ်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ခြေ လူထုအဆင့်နှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း ဆန်းစစ်သော နည်းလမ်းများအား ရှာဖွေခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရန် စိတ်အားထက်သန်သော နယ်မြေခံ သို့မဟုတ် ဗဟိုအဆင့်မှ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ ဝန်ကြီးများကဲ့သို့သော အရေးပါအရာရောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအား အဖွဲ့အစည်းများမှ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ကြခြင်းအတွေ့အကြုံများကို ဝေငှခဲ့ကြသည်။

ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတွင် လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များက ကရင်ပြည်နယ်မှ ဝန်ကြီးတစ်ဦးသည် မူစလင်ဆန် ကျင်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော ကိစ္စရပ်များအား လူသိရှင်ကြား ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ စိတ်အားထက်သန်ထုတ်ဖော်ပြောကြားပုံကြောင်း တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ထိုဝန်ကြီးသည် မိမိ၏ ရာထူးအာဏာနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အကာအကွယ်ကို အသုံးပြု၍ အန္တရာယ်ရှိသည်ဟု တွေ့မြင်ရသော အခြေအနေတစ်ခုအပေါ် ပွင့်လင်းသောအမြင်များဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောကြားရန် ဝန်မလေးသူဖြစ်လေသည်။ ထိုဝန်ကြီးသည် အစိုးရအမှုဆောင်များအတွက် ပြုလုပ်သောသင်တန်းများတွင် သူ၏အမြင်အား ပွင့်လင်းစွာ ဝေငှခဲ့သည့်အပြင် ထိုသို့ထုတ်ဖော်ပြောကြားရန် မိမိ၌တာဝန်ရှိသည်ဟု တွေ့မြင် ကြောင်းကိုလဲ ရှင်းလင်းစွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။

ထို့အပြင် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများကလည်း ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးများ၌ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နိုင်ရန် အလားအလာရှိသော ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများအား အမြင်ပွင့်စေရန် ရည်ရွယ်၍ အစိုးရအမှုထမ်းများအတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်သောအတွေ့အကြုံအား ဝေငှခဲ့ကြသည်။ အချို့သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် ကရင်ပြည်နယ်မှ ဝန်ကြီးများနှင့် လူဝန်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနနှင့် ရဲဌာနမှ အရာရှိများကဲ့သို့သော ရာထူးအဆင့်မြင့်အစိုးရအမှုထမ်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ အခြားသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများနှင့် သင်တန်းများ၌မူ ဆက်လက်အားထုတ်လျက်ရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုများအပေါ်အတူတကွ ထားရှိသော နားလည်မှုနှင့်ယုံကြည်မှုအား နက်ရှိုင်းစေရန်

ရည်ရွယ်၍ လွှတ်တော်အမတ်များအား ပါဝင်တက်ရောက်သူများအဖြစ် တိုက်ရိုက်ထည့်သွင်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဒေသခံဦးစီးသော အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုတိုင်းသည် ကြိမ်ပင်တိုက်မှ ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများအား ပါဝင်ပတ်သက်စေရန် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်သော အစပျိုးလုပ်ငန်းများ၏ ခိုင်မာသော ဥပမာများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု စိတ်ဓါတ်သည် ရေရှည်ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ကြိုးပမ်းအားပေးမှုများ၏ အောင်မြင်ခြင်းသော့ချက်ဖြစ်လေသည်။

နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ

အထက်ဖော်ပြပါဖြစ်ရပ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် နိုင်ငံတကာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ လိုက်နာရန်လိုအပ်ချက်များကိုမီးမောင်းထိုးပြသော ခိုင်မာသည့် ဥပမာများဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံတကာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများသည် -

မြန်မာပြည်တွင် လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသော ခက်ခဲရှုပ်ထွေးမှုအဆင့်အား ရှုပ်ထွေးသော မြင်ကွင်းအား ထိန်းညှိလမ်းညွှန်နိုင်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသော ဒေသခံဦးစီးသည့် အဖြေရှာနည်းများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အားပေးထောက်ပံ့ခြင်းအရေးကြီးပုံတို့အား အသိအမှတ်ပြုရမည်။

စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စည်းလုံးမှုတည်ဆောက်သော အစပျိုးလုပ်ငန်းများအား လက်ခံထွေးပိုက်ပြီး အားပေးထောက်ပံ့သော ရေရှည်ဖြစ်သည့် ရှုထောင့်အမြင်များအား ထည့်သွင်းမွေးမြူရမည်။

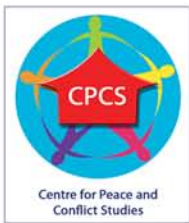
ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမီသော လူစုများ၊ ဘေးဒုက္ခ ကြုံတွေ့နေသော အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် မြန်မာနိုင်ငံအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုအင်အားစု၏ အစွန်း နှစ်ဖက်ရှိသူများအတွက်သာမက တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရာတွင် အဓိက ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများဖြစ်ကြသည်။ ဗမာအများစု၏ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ဟန်ချက် ညီမျှစွာ အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ကြရမည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ရာအဖြစ်အပျက်အခြေအနေမှာ အကွေ့အကောက်များလှပြီး မထင်မှတ်ဘဲကျရောက်နိုင်သော အန္တရာယ်အလားအလာများက ခရီးဦးကြိုပြုနေသော ခရီးရှည်၏

အစတွင် ရှိနေခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ဤခရီးလမ်းသည် ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သစ်လွင်ပြီး ကွဲပြားသောနေရာသစ်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားမည့် အလားအလာ ရှိလေသည်။

လူဦးရေအများစုက သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝများတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းငယ်မျှကိုသာတွေ့ရှိကြရပြီး နေရာအနှံ့အပြားတွင် ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း၊ လက်တစ်ဆုပ်စာမျှသာရှိသော ဥပဒေနှင့် အာမခံချက်အသစ်များကိုသာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း၊ ဆက်လက်လှုပ်ရှားဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ပဋိပက္ခများနှင့် စစ်ရှောင်ရွှေ့ပြောင်းရခြင်းများက လူအများစု၏ လက်တွေ့ဘဝအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေရာ လူအုပ်စုများအကြား အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ရပ်အသစ်များ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိနေသော်လည်း သိမ်မွေ့ညင်သာသော အသွင်ဆောင်သည့် ပြောင်းလဲမှုများလည်း ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိနေလေသည်။ ထိုပြောင်းလဲမှုများသည် ယခင်က တည်ရှိခြင်းမရှိခဲ့သော အသစ်သောအခွင့်အလမ်းများနှင့် သေးငယ်သော အစပျိုးလှုပ်ရှားမှုများတွင် တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။

ထိုကဲ့သို့သော အောင်မြင်မှုဖြစ်ရပ်များအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ကာ ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသင့်ပေသည်။ ၎င်းတို့သည် စကားဝိုင်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား တရားဥပဒေစိုးမိုးခြင်းနှင့် အတည်တကျပြဌာန်းသတ်မှတ်သော ပြောင်းလဲခြင်းများမှ တရားဝင်လုံခြုံရေးပြဌာန်းပေးအပ်ခြင်းမရှိသော်လည်း အစပြုဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ဒေသခံပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၏ သတ္တိနှင့် တီထွင်ကြံဆမှုများအား ကိုယ်စားပြုလေသည်။ ထိုသို့သော အားထုတ်မှုများအား အားပေးထောက်ခံခြင်းနှင့် ပျိုးထောင်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်လှပေသည်။ သို့မှသာ အနာဂတ်တွင် ပေါ်ပေါက်နိုင်သော သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေး ပရိယာယ်များရှေ့မှောက်တွင် မတူညီကွဲပြားမှုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော မြန်မာပြည်၏ ခံနိုင်ရည်စွမ်းအားနှင့် စည်းလုံးမှုက အာဏာရှင်ဆန်သော အုပ်ချုပ်မှုမပေါ်ပေါက်စေရန် ကျားကန်ပေးပေလိမ့်မည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS)သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် လေ့လာသင်ယူမှုများအား အဆင့်မြှင့်တင်ရန် အထောက်အကူပြုသည့် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသော သင်တန်းအစီအစဉ်များ ဖြန့်ဖြူးရာနေရာ ဖြစ်သည်။ ဤနေရာသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူများ၊ ကျောင်းသားများ၊ အသိပညာရှင် များနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာသူများအား ဆက်စပ်အခြေအနေပေါ်၌ အခြေခံထားသော သတင်းအချက်အလက်များ နှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမီလေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးလျက်ရှိသည်။ www.centrepeaceconflictstudies.org

EMBASSY OF FINLAND
BANGKOK

ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက် ဖင်လန်နိုင်ငံဆိုင်ရာသံရုံးသည် မဲခေါင်မြစ်အောက်ပိုင်းဒေသရှိ ရွေးချယ်ထားသည့် အသေးစားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအား ဒေသခံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရံပုံငွေ (FLC) မှတစ်ဆင့်ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိသည်။ ယင်းရံပုံငွေသည် ဖင်လန်နိုင်ငံအစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခအသွင်ပြောင်းခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး နှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးမြှင့်တင်ခြင်းစသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ကြိုးပမ်းမှုများအား ပြည့်စုံစေသော တူရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။ www.finland.or.th